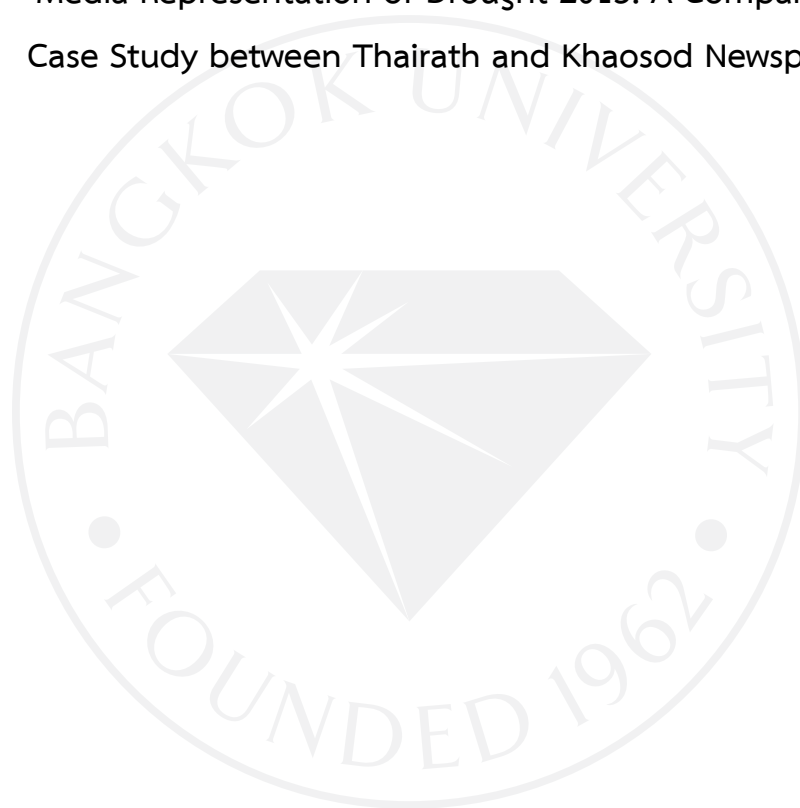

การนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558: กรณีเปรียบเทียบ
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

Media Representation of Drought 2015: A Comparative
Case Study between Thairath and Khaosod Newspapers

การนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558: กรณีเปรียบเทียบ
หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

Media Representation of Drought 2015: A Comparative
Case Study between Thairath and Khaosod Newspapers

การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2558

©2559

พรเทพ อินพรหม

สงวนลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์

เรื่อง การนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558: กรณีเปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

ผู้วิจัย พรเทพ อินพรหม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัลลิกา ผลอนันต์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร.ปฐมมา สตะเวทิน)

ผู้เชี่ยวชาญ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริชัย อรรคอุดม)

(ดร.คันสนีย์ เทพปัญญา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

23 กันยายน 2559

พรเทพ อินพรหม. ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์, กันยายน 2559, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

การนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558: กรณีเปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด (70 หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร.ปฐมา สตะเวทิน

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558: กรณีเปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด” มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวภัยแล้งระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด ในด้านจำนวนคำที่นำเสนอ ประเภทของข่าวภัยแล้ง ประเภทการสื่อข่าว การสื่อข่าวภัยแล้งในระยะก่อนเกิดภัยแล้ง ระหว่างเกิดภัยแล้ง และหลังเกิดภัยแล้ง และการเรียก “ภัยแล้ง” โดยใช้วิธีการวิจัยแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และรายงานผลการวิจัยในรูปแบบจำนวนความถี่ ร้อยละ และสถิติ Chi-Square ซึ่งกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัยพบว่า การนำเสนอจำนวนคำภัยแล้ง และการนำเสนอประเภทการเรียกภัยแล้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่การนำเสนอประเภทข่าวภัยแล้ง, การนำเสนอประเภทการสื่อข่าวภัยแล้ง และการนำเสนอระยะเวลาการเกิดภัยแล้ง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สื่อมวลชนควรให้น้ำหนักการนำเสนอข่าวภัยแล้งในประเภทข่าวเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น เพื่อเป็นการให้ข้อมูลภาครัฐแบบสองทาง

คำสำคัญ: หนังสือพิมพ์, การนำเสนอข่าว, ภัยแล้ง

Inprom, P. M.Com.Arts (Strategic Communications), September 2016,
Graduate School, Bangkok University.

Media Representation of Drought 2015: A Comparative Case Study between Thairath
and Khaosod Newspapers (70 pp.)

Advisor: Patama Satawedon, Ph.D.

ABSTRACT

The study 'Media Representation of Drought 2015: A comparative case study between Thairath and Khaosod Newspapers' aimed to make comparisons on media representation, in terms of word counts, news types, news format, period of media reporting, and the calling of drought between Thairath and Khaosod. It employed content analysis and was analysed by using frequency, percentage and Chi-Square. The statistical difference was at .05.

Word counts and the calling of drought were found statistical different. No disparities were revealed for the rest, i.e. news types, news format, and period of media reporting, though. The research, therefore, contributes that media persons should not only disseminate drought news politics, but also in economic and social sections so that the government could understand all around.

Keywords: Newspaper, Media Representation, Drought

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ดร.ปฐมา สตะเวทิน อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่ได้ให้คำแนะนำ ตั้งแต่เริ่มต้นงานวิจัย ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยเลือกหัวข้อวิจัยที่สอดคล้องกับความสนใจ เพื่อให้กระบวนการวิจัยมีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่ กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด ที่มีโอกาสให้ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับภัยแล้ง เนื่องจากเห็นว่างานวิจัยฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อแวดวงสื่อสารมวลชนในการนำเสนอข่าวสารในระยะต่อไป ให้งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายที่สุดขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ นายกสมาคมผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ ตลอดจนคณะกรรมการสมาคมที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ให้โอกาสด้วยการมอบทุนการศึกษา หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต รวมถึงกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่เอื้อเฟื้อเรื่องเวลาการทำงาน ไม่ให้กระทบกับการเรียน และขอขอบพระคุณครอบครัวผู้วิจัยที่เป็นแรงผลักดันและเป็นกำลังใจให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วง

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดไว้แต่ผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่เข้ามาศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อแวดวงงานศึกษาวิจัยต่อไป

พรเทพ อินพรหม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 ปัญหาคำวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.7 คำนียามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และประเภทของหนังสือพิมพ์	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอข่าว	11
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับภัยแล้ง	14
2.4 สมมติฐานการวิจัย	21
2.5 กรอบแนวคิดตามทฤษฎี	22
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 กลุ่มเป้าหมายและเกณฑ์ในการเลือก	23
3.2 แหล่งข้อมูล	23
3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	24
3.4 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล	24
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	24
3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 ส่วนที่ 1 เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด ในการนำเสนอข่าวภัยแล้ง	30
4.2 ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	36
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล	58
5.2 ข้อเสนอแนะ	63
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป	64
บรรณานุกรม	65
ภาคผนวก	68
ประวัติผู้เขียน	70
เอกสารข้อตกลงว่าด้วยการขออนุญาตให้ใช้สิทธิ์ในรายงานการค้นคว้าอิสระ	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1: เปรียบเทียบการนำเสนอข่าวภัยแล้ง	28
ตารางที่ 4.2: แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทย และหนังสือพิมพ์ชาวสด	29

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1: กรอบแนวคิดตามทฤษฎี	22
ภาพที่ 4.1: จำนวนคำในการนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด	31
ภาพที่ 4.2: การนำเสนอประเภทข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด	32
ภาพที่ 4.3: การนำเสนอประเภทการสื่อข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด	33
ภาพที่ 4.4: การนำเสนอการสื่อข่าวระยะการเกิดภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด	34
ภาพที่ 4.5: การนำเสนอการเรียกภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด	35
ภาพที่ 4.6: ตำแหน่งในการนำเสนอข่าวภัยแล้ง 5 อันดับของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด	36
ภาพที่ 4.7: ภาพข่าว “ชุด 500 บ่อบาดาล ชะลอนาปีถึง ส.ค.” (2558)	37
ภาพที่ 4.8: ภาพข่าว “น้ำเค็มทะเลลึกถึงกรุงแล้ว” (2558)	38
ภาพที่ 4.9: ภาพข่าว “นายกฯว่ากรรมชล” (2558)	40
ภาพที่ 4.10: ภาพข่าว “รบ.สั่งโรงตั้งงด เก็บดอกชวานา” (2558)	40
ภาพที่ 4.11: ภาพข่าว “น้ำประปากรุงส่อแหววิกฤติ” (2558)	41
ภาพที่ 4.12: ภาพข่าว “ราชบุรี-แห่ขอฝน” (2558)	42
ภาพที่ 4.13: ภาพข่าว “ราคาผักพุ่งฟักเขียวแพงสุดในรอบ 5 ปี” (2558)	43
ภาพที่ 4.14: ภาพข่าว “พาณิชย์เผยดัชนีเชื่อมั่นยังแย่-แต่เริ่มดีขึ้น” (2558)	43
ภาพที่ 4.15: ภาพข่าว “ชวานาฆ่าตัวตาย หนีภัยแล้ง” (2558)	45
ภาพที่ 4.16: ภาพข่าว “ยิงตัวดับเช่นแล้ง” (2558)	45
ภาพที่ 4.17: ภาพข่าว “ภัยแล้งวัดฝีมือ คสช.” (2558)	46
ภาพที่ 4.18: ภาพข่าว “เศรษฐกิจครึ่งหลังร้ายมากกว่าดี” (2558)	47
ภาพที่ 4.19: ภาพข่าว “ผลกระทบสารพันปัญหา” (2558)	48
ภาพที่ 4.20: ภาพข่าว “แค่สั่งไม่พอ” (2558)	48
ภาพที่ 4.21: ภาพข่าว “ต้องซื้อปลาเขมรเอามาทำปลาร้า” (2558)	50
ภาพที่ 4.22: ภาพข่าว “ชวานาสุพรรณสู้อแล้งควัก 6 หมื่นซื้อน้ำรดข้าว” (2558)	50
ภาพที่ 4.23: ภาพข่าว “รับภัยแล้ง” (2558)	51
ภาพที่ 4.24: ภาพข่าว “นิคมอมตะ-รับมือแล้งอยู่หมัดมีน้ำตลอดปี” (2558)	51

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.25: ภาพข่าว “ช่วยเกษตรกรพ่นภัยแล้ง-หนี้ รัฐเล็งออกมาตรการหนุนชาวนา ชะลอปลูก” (2558)	52
ภาพที่ 4.26: ภาพข่าว “จัด 2.3 ล้านล้านกระตุ้นเศรษฐกิจ” (2558)	53
ภาพที่ 4.27: ภาพข่าว “ชุด 500 บ่อบาดาล ชะลอนาปีถึง ส.ค.” (2558)	54
ภาพที่ 4.28: ภาพข่าว “หุ่นเสพสังวาสได้ผล-ฝนกระหน่ำทันตา” (2558)	54
ภาพที่ 4.29: ภาพข่าว “ชาวนาชดพิชด็บ” (2558)	55
ภาพที่ 4.30: ภาพข่าว “หุ่นเสพสังวาสได้ผล-ฝนกระหน่ำทันตา” (2558)	55
ภาพที่ 4.31: ภาพข่าว “ฝนแล้งน้ำแห้งเขื่อนสะเทือนทั้งชาวนาชาวกรุง” (2558)	56
ภาพที่ 4.32: ภาพข่าว “โหดยิ่งกว่าภัยแล้ง” (2558)	56

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นถือเป็นประเทศเกษตรกรรม จากการสำรวจสำมะโนการเกษตรของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่ทำการสำรวจทุก 10 ปี ในปี พ.ศ. 2556 มีสัดส่วนผู้ถือครองทำการเกษตรทั้งสิ้น 5.8 ล้านคน มีเนื้อที่ทำการเกษตรรวม 114.6 ล้านไร่ ซึ่งการทำการเกษตรตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมา เกษตรกรต้องพึ่งพิงสภาพอากาศทางธรรมชาติ จึงมีผลผลิตออกมาตามฤดูกาล ทั้งผักและผลไม้ แต่จากปัญหาภาวะโลกร้อน (Global Warming) ที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน หรือการกระทำที่ทำให้ปริมาณก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศเพิ่มสูงขึ้น อาทิ การเผาไหม้เชื้อเพลิง และการตัดไม้ทำลายป่า ทำให้สภาพอากาศเกิดการผิดเพี้ยน ซึ่งสภาวะโลกร้อนนี้ ลุกลามมาถึงประเทศไทยด้วย เห็นได้จากในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2546-2555) ประเทศไทยประสบปัญหาอุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะหลังจากปี 2540 อุณหภูมิเฉลี่ยในประเทศไทยสูงขึ้น 0.2 องศาเซลเซียส (กรมอุตุนิยมวิทยา, 2558)

โดยเฉพาะในปี 2558 อุณหภูมิของไทยสูงกว่าค่าปกติประมาณ 0.87 องศาเซลเซียส (ศูนย์ภูมิอากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา, 2558) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวที่มีผลต่อภาคการผลิตภาคการเกษตรของไทย เพราะผลผลิตทางการเกษตรนั้น ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ เห็นได้จากข้อมูลยุทธศาสตร์การเปลี่ยนของภูมิอากาศด้านการเกษตร ปี 2556-2559 ที่ระบุว่า สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อภาคการเกษตรที่ต้องเผชิญกับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ ซึ่งทำให้เกษตรกรได้รับความเสียหาย โดยในปี 2532-2553 พื้นที่ภาคการเกษตรเสียหายจากสภาพอากาศที่แห้งแล้งและอุทกภัยร้อยละ 2-27 ของพื้นที่ภาคการเกษตร ทำให้ผลผลิตเสียหายเป็นมูลค่ากว่า 17,000 ล้านบาท

ในปี 2558 ประเทศไทยไทยประสบวิกฤตภัยแล้งครั้งรุนแรงขึ้น จากข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2558) ระบุว่าความเสียหายจากปัญหาภัยแล้งในปี 2558 ครอบคลุมพื้นที่ 2.86 ล้านไร่ มีเกษตรกรได้รับผลกระทบต่อการประกอบอาชีพและความเป็นอยู่ รวม 271,341 ราย ทำให้ไม่สามารถปลูกพืช และทำนาได้ตามฤดูกาล อีกทั้งจะส่งผลกระทบต่อในระยะยาวอาจทำให้ประสิทธิภาพการผลิตลดลง และ เกิดผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของชุมชนและเกษตรกร และการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ โดยเศรษฐกิจไทยในปี 2558 ขยายตัวเพียงร้อยละ 2.8 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เศรษฐกิจแห่งชาติ , 2558) ซึ่งเกิดจากการบริโภคภายในประเทศชะลอตัว เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรลดลง ขณะที่ความต้องการ

บริโภคสินค้าเกษตรยังเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง และจากผลผลิตที่ลดลง ทำให้ปริมาณการส่งออกสินค้าเกษตรลดลงด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ ภัยแล้งที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังภาคธุรกิจ (“ผลกระทบต่อภัยแล้ง”, 2559) เช่น ธุรกิจประกันภัย โดยนายสุทธิพล ทวีชัยการ เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ระบุว่า ธุรกิจประกันของไทยเติบโตชะลอตัวต่อเนื่อง เช่นเดียวกับกับ นายอริบ พิษานนท์ นายกสมาคมธุรกิจบ้านจัดสรร คาดการณ์ตลาดรวมรับสร้างบ้านทั่วประเทศมีแนวโน้มทรงตัวหรืออาจปรับเพิ่มเล็กน้อยจากปัญหาภัยแล้ง เช่นเดียวกับกับ ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจทีเอ็มบี เปิดเผยดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการขนาดย่อมที่ปรับลดลง จากปัญหาภัยแล้งช่วงที่ผ่านมา ทำให้เกษตรกรต้องหยุดหรือเลื่อนการเพาะปลูก ส่วนที่เพาะปลูกแล้วอาจได้ผลผลิตไม่เต็มที่เนื่องจากขาดน้ำ ส่งผลให้รายได้เกษตรกรลดลง

เมื่อสถานการณ์ภายในประเทศเกิดวิกฤตจากปัญหาภัยแล้ง ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะรัฐบาลจึงให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ โดยได้มีการออกมาตรการต่าง ๆ มาเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้น อาทิ การออกมาตรการจัดโซนนิ่งพื้นที่การเพาะปลูก และการบริหารจัดการน้ำในระยะยาวจึงทำให้สื่อมวลชนให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าวด้วยเช่นเดียวกัน เนื่องจากบทบาทของสื่อมวลชนต้องทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม (มาลี บุญศิริพันธ์, 2537) โดยเฉพาะบทบาทในการให้ข่าวสาร (To Inform) ที่เป็นบทบาทหลักในการแสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริงมารายงานให้ประชาชนรับทราบ ทั้งในลักษณะของข่าว บทความ บทบรรณาธิการ อย่างรอบด้านต่อเหตุการณ์ภัยแล้ง ทั้งในระยะก่อนเกิด ระหว่างเกิด และหลังจากเกิดภัยแล้ง

บทบาทการให้ข่าวสารกับคนจำนวนมากจะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อ การให้ข่าวสารมีความเข้าถึงอย่างเพียงพอ แม้ว่าสังคมไทยอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านในโลกยุคข้อมูลข่าวสารเป็นแบบไร้สาย เช่น อินเทอร์เน็ต หรือโทรศัพท์มือถือ แล้วก็ตาม แต่บทบาทการนำเสนอข่าวสารของ หนังสือพิมพ์ก็ยังมี ความสำคัญและผูกพันกับระบบสังคมไทยอยู่ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ เนื่องจากเป็นหนังสือพิมพ์ที่เข้าถึงประชาชนในวงกว้างได้มาก โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีปริมาณยอดขายต่อวัน เฉลี่ยสูงสุด 2 อันดับ ในประเทศเฉลี่ยปริมาณการพิมพ์ 1,000,000 ฉบับ และ 950,000 ฉบับ ตามลำดับซึ่งปริมาณการยอดขายในระดับสูงสะท้อนให้เห็นถึงการส่งสารที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุม จึงเชื่อว่าจะทำให้ข่าวสารที่ส่งไปนั้น เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและหาแนวทางในการรับมือกับปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นได้ดีขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดใน การศึกษาวิจัยเรื่องการนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558: กรณีเปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด เพื่อศึกษาความแตกต่างในการนำเสนอข่าวภัยแล้ง ทั้งประเภทของข่าว ประเภทของการสื่อข่าว ระยะเวลาการเกิดภัยแล้ง จำนวนคำ และการเรียกภัยแล้ง คำในการใช้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะสะท้อนถึงการให้น้ำหนักข่าวสำคัญในการนำเสนอข่าว

ภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมของประชาชนหลังจากการรับข้อมูลข่าวสาร ถึงแนวทางในการแก้ไขและป้องกันปัญหาภัยแล้งของประชาชนแต่ละพื้นที่แตกต่างกันออกไป และหวังว่าการศึกษาเฉพาะบุคคลชิ้นนี้ จะมีประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้า และนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทย คือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด

1.2.1 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจำนวนคำที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประเภทของข่าวภัยแล้งระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

1.2.3 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประเภทการสื่อข่าวภัยแล้งระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

1.2.4 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการสื่อข่าวภัยแล้งในระยะก่อนเกิดภัยแล้ง ระหว่างเกิดภัยแล้ง และหลังเกิดภัยแล้งระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

1.2.5 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเรียกภัยแล้งระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

1.3 ปัญหาวิจัย

1.3.1 เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการนำเสนอจำนวนคำแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

1.3.2 เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการนำเสนอประเภทของข่าวภัยแล้งแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

1.3.3 เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการนำเสนอประเภทของการสื่อข่าวภัยแล้งแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

1.3.4 เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการนำเสนอการสื่อข่าวภัยแล้งในระยะก่อนเกิดภัยแล้ง ระหว่างเกิดภัยแล้ง และหลังเกิดภัยแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

1.3.5 เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการเรียกภัยแล้งแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำเสนอข่าวภัยแล้งของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2558 ที่ตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์รายวัน 2 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด เป็นระยะเวลา 3 เดือน (พฤษภาคม-กรกฎาคม 2558) โดยเลือกเก็บข้อมูลวันเว้นวัน และเก็บข้อมูลจากการอ่านทั้งฉบับ เพื่อหาข้อความที่ปรากฏถึงคำว่าภัยแล้ง ฝนแล้ง และฝนทิ้งช่วง

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบถึงการนำเสนอข่าวภัยแล้งจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ จะวิเคราะห์จากประเภทต่าง ๆ 6 ประเภท คือ

- 1) จำนวนคำของข่าว บทความ และบทบรรณาธิการ ที่ปรากฏคำว่าภัยแล้งทั้งหมด
- 2) จำนวนคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับภัยแล้ง
  - 2.1) ภัยแล้ง
  - 2.2) ฝนแล้ง
  - 2.3) ฝนทิ้งช่วง
- 3) ประเภทของข่าว แบ่งแยกย่อยออกเป็น
  - 3.1) ข่าวการเมือง
  - 3.2) ข่าวเศรษฐกิจ
  - 3.3) ข่าวสังคม
- 4) ประเภทในการสื่อข่าว
  - 4.1) การรายงานข่าว
  - 4.2) บทความ
  - 4.3) บทบรรณาธิการ
- 5) ระยะเวลาของการจัดการภัยแล้ง
  - 5.1) การจัดการระยะก่อนเกิดภัยแล้ง
  - 5.2) การจัดการระยะเกิดภัยแล้ง
  - 5.3) การจัดการระยะหลังเกิดภัยแล้ง
- 6) แหล่งข่าวที่นำมาอ้างอิงในข่าว บทความ และบทบรรณาธิการ ที่ปรากฏคำว่าภัยแล้ง

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวภัยแล้ง จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด และได้ศึกษารวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎี เพื่อนำมาสรุปวิเคราะห์ และอภิปรายผลการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เพื่อให้ผู้วิจัยเข้าใจกระบวนการวิจัยแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสามารถนำมาใช้อธิบายความแตกต่างในการนำเสนอข่าวภัยแล้ง ในเชิงปริมาณ ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยและหนังสือพิมพ์ข่าวสดได้
- 2) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียจากปัญหาภัยแล้ง สามารถนำผลการวิจัยไปประเมินผลกระทบต่อปัญหาภัยแล้ง เพื่อใช้ในการกำหนดแนววิธีป้องกัน และแก้ไขปัญหาภัยแล้งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) เพื่อให้สื่อมวลชนในประเทศไทยสามารถนำผลการวิจัยกลับมาทบทวนประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการทำหน้าที่ของตนเอง ในเรื่องการนำเสนอข่าวในสถานการณ์ภัยแล้ง
- 4) เพื่อเป็นข้อมูลให้แวดวงวิชาการ รวมถึงผู้ที่สนใจศึกษางานวิจัยแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิจัยการนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ ที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติธรรมชาติอื่น ๆ หรือภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน สามารถนำไปศึกษาต่อยอดได้
- 5) เพื่อให้ประชาคมโลกที่ศึกษาข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้ ได้ตระหนักถึงปัญหาภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะภัยแล้ง สามารถวิเคราะห์ผลกระทบในระยะต่าง ๆ จากการนำเสนอข่าวภัยแล้งของสื่อมวลชนในประเทศไทย เพื่อวางแผนป้องกันในระยะต่อไปได้

1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

หนังสือพิมพ์ หมายถึง สื่อมวลชนประเภทหนึ่ง ที่มีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารสู่มวลชนได้พร้อม ๆ กัน ในรูปแบบการตีพิมพ์ในกระดาษ ซึ่งมีราคาไม่แพง เป็นลักษณะชิ้นงานเดียวกัน ต้นฉบับขึ้นสำเนาและมีการวางจำหน่ายในปริมาณมาก

ประเภทของหนังสือพิมพ์ หมายถึง ความแตกต่างของการนำเสนอข่าวสาร แบ่งเป็นหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ที่มีเนื้อหาข่าวสารค่อนข้างหนัก เจาะลึก แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เลือกศึกษาหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ เฉพาะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด เนื่องจากเป็นการนำเสนอข่าวที่มีจำนวนผู้เข้าถึงมาก เนื้อหาข่าวที่นำเสนอ มักจะเป็นข่าวภัยพิบัติ อุบัติเหตุ เหตุบ้านการเมืองและปรากฏการณ์ในสังคมที่เป็นที่สนใจ ในที่การวิจัยนี้หมายถึงกรณีภัยแล้งในปี 2558

การนำเสนอข่าว หมายถึง การนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ทั้งในด้านการให้ข่าวสารข้อเท็จจริง

ประเภทข่าว หมายถึง ลักษณะเนื้อหาของข่าวสารที่นำเสนอที่มีความแตกต่างกันตามที่มาของแหล่งข่าวที่ปรากฏ ประกอบด้วย 3 ประเภท คือ ประเภทข่าวการเมือง มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาครัฐเป็นหลัก ประเภทข่าวเศรษฐกิจ มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และประเภทข่าวสังคม มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่วิถีชีวิต วัฒนธรรม ตลอดจนผลกระทบจากภัยแล้งต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประเภทการสื่อข่าว หมายถึง รูปแบบและวิธีการในการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารภัยแล้งที่มีความแตกต่างกันใน 3 รูปแบบ คือ การรายงานข่าว ในลักษณะที่เป็นข้อเท็จจริง มีองค์ประกอบข่าวที่สมบูรณ์ เช่น การพาดหัวข่าว เป็นต้น บทความ ในลักษณะข้อความเชิงบรรยาย ที่มีผู้เขียนหรือคอลัมนิสต์ เพื่อแสดงทัศนะต่อปัญหาภัยแล้ง และบทบรรณาธิการ ในลักษณะข้อความเชิงบรรยาย มีตำแหน่งการวางเนื้อหาที่ชัดเจนในหน้าหนังสือพิมพ์ เพื่อแสดงจุดยืนของกองบรรณาธิการ

ภัยแล้ง หมายถึง ภัยพิบัติประเภทหนึ่ง มีความหมายเช่นเดียวกันทั้งคำว่า ภัยแล้ง ฝนแล้ง และฝนทิ้งช่วง ซึ่งสภาวะดังกล่าว เป็นสภาวะที่ปริมาณฝนตกน้อยหรือไม่มีในช่วงปี 2558 ส่งผลกระทบเชิงลบ ที่เป็นปัญหาต่อความเป็นอยู่ของเกษตรกร ในด้านความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพภาคธุรกิจ รวมถึงผลกระทบต่อการบริหารราชการของรัฐบาล

การบริหารจัดการภัยแล้ง หมายถึง การจัดการความเสี่ยงจากภัยแล้ง (Drought Risk Management) เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดการสูญเสียจากภัยแล้งทั้งต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ความเป็นอยู่ และภาคบริการต่าง ๆ สามารถแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ คือระยะก่อนเกิดภัยแล้ง ระยะระหว่างเกิดภัยแล้ง และระยะหลังจากเกิดภัยแล้ง

บทที่ 2

วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องการนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558: กรณีศึกษาเปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิด และสมมติฐานการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และประเภทของหนังสือพิมพ์
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอข่าว
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับภัยแล้ง
- 2.4 สมมติฐานการวิจัย
- 2.5 กรอบแนวคิดตามทฤษฎี

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และประเภทของหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อมวลชนประเภทหนึ่งที่เก่าแก่ที่สุด มีความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งข้อมูล และนำเสนอข่าวสารบ้านเมือง เหตุการณ์ปัจจุบัน หรือ ปราบกฏการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคม ผ่านการนำเสนอทั้งในรูปแบบของการรายงานข่าว ข่าวสาร ตลอดจนข้อเขียนเชิงวิพากษ์ วิจารณ์ ผ่านการตีพิมพ์ในกระดาษซึ่งมีราคาไม่แพง และนำเสนอในระยะเวลาที่ตายตัว เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือพิมพ์ราย 3 วัน หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ และหนังสือพิมพ์รายปักษ์ เป็นต้น (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2545)

องค์ประกอบของหนังสือพิมพ์ (อารยะ ศรีกัลยาบุตร, 2550) จะประกอบไปด้วย 3 ส่วนหลัก คือ 1) หน้าแรก หรือ หน้าหนึ่ง จะเป็นหน้านำเสนอข่าวสารเพื่อให้ผู้อ่านทราบว่า มีสิ่งใดเกิดขึ้น โดยส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยข่าวสารที่หลากหลาย และข่าวที่ปรากฏในหน้าหนึ่ง จะต้องเป็นข่าวที่สำคัญให้ผู้อ่านรับรู้เป็นอันดับแรก มีเนื้อหาข่าวที่ละเอียด ให้พื้นที่ในการนำเสนอข่าวมาก สามารถอ่านต่อไปในหน้าใด 2) หน้าใด จะประกอบไปด้วยข่าว คอลัมน์ต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะมีการแบ่งตำแหน่งในหน้าต่าง ๆ ตามลักษณะเนื้อหาของข่าว เช่น หน้า 3 มักเป็นคอลัมน์การเมืองเสมอ หน้า 8 เป็นหน้าข่าวเศรษฐกิจ เป็นต้น และ 3) เนื้อที่โฆษณา เพื่อหารายได้ให้กับหนังสือพิมพ์

บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ ในฐานะสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่เสนอข่าวสารเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม สามารถจำแนกไว้ได้ 4 ประการ ดังนี้ (มาลี บุญศิริพันธ์, 2537)

- 1) ให้ข่าวสาร (To Inform) เป็นหน้าที่หลักที่ต้องแสวงหาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมารายงานให้ประชาชนได้รับทราบ การเสนอข่าวและสารนี้จะรายงานออกมาในลักษณะของข่าว บทความ สารคดี และคอลัมน์ต่าง ๆ จะต้องเป็นข้อเท็จจริง ถูกต้องครบถ้วน ชัดเจน เที่ยงตรง และเป็นธรรม

2) ให้ข้อเสนอแนะ (To give Opinion) การเสนอแนะ แสดงความคิดเห็น ต้องกระทำผ่านคอลัมน์อื่น ๆ เช่น บทบรรณาธิการ บทความ เป็นต้น ไม่ใช่การเสนอแนะในการรายงานข่าว เพราะข่าวนั้นต้องเป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นจริงเท่านั้น การเสนอแนะ

3) ให้ความบันเทิง (To entertain) ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ทางอารมณ์ ความรู้สึก และพักผ่อนให้กับผู้อ่านในเวลาเดียวกัน ไม่ได้หมายถึงเนื้อหาเฉพาะคอลัมน์บันเทิงเท่านั้น

4) เป็นสื่อโฆษณา (To Advertise) ให้ข่าวสาร เป็นสื่อกลางนำเสนอสินค้าธุรกิจให้ผู้อ่านได้มีโอกาสเลือกซื้อ หรือตัดสินใจ ซื้อได้ทางหนึ่ง เชื่อกันว่าการโฆษณาในหนังสือพิมพ์มีบทบาทกระตุ้นให้เกิดอำนาจการซื้อ

สอดคล้องกับ ตรุณี หิรัญรักษ์ (2529) ที่จำแนกบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวไว้ 4 ประการ คือ

1) หน้าที่ในการให้ข่าวสาร (Information Function) คือ การค้นคว้า สืบค้น ติดตาม ข่าวสารความเป็นไปในสังคม แล้วรายงานให้ประชาชนในสังคมนั้น ๆ รับทราบ ว่ามีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นที่ไหน และจะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

2) การชี้แจงนโยบาย (Policy Function) คือ การกระจายข่าวสารที่เกี่ยวกับนโยบายให้ประชาชนในสังคมรับทราบ เกิดการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาประเทศ

3) ให้การศึกษา (Teaching Function) คือ การให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งในทางตรงและทางอ้อม เผยแพร่ความรู้ ทักษะใหม่ ๆ ทักษะคิดใหม่ ค่านิยมใหม่แก่ประชาชน

4) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Transformation Function) โดยวิธีการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ การเลือกรูปแบบการนำเสนอ และการสร้างเนื้อหาที่จูงใจผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านประทับใจ และคล้อยตาม นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในระยะต่อไป

ประเภทของหนังสือพิมพ์

ความแตกต่างในการนำเสนอข่าว ยังขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ ซึ่งโดยปกติหนังสือพิมพ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ตามลักษณะการให้ความสำคัญของข่าวหรือลักษณะเนื้อหา ดังนี้ (สุภาณี นิตยเสมอ, 2543)

1) หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ (Quantitative Newspaper) เนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอมักเป็นข่าวเร้าอารมณ์ (Sensational News) เช่น ข่าวภัยพิบัติ ข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวที่เกี่ยวข้องกับเพศ ข่าวบุคคล ข่าวความขัดแย้งความรุนแรงต่าง ๆ เป็นข่าวที่ประชาชนทั่วไปในสังคมสนใจติดตาม มีจำนวนผู้เข้าถึงมาก หลากหลาย ทั้งระดับอายุ และสถานภาพทางการศึกษา อาชีพ เพราะสามารถตอบสนองทางอารมณ์ได้ทันที และจำนวนการจำหน่ายของหนังสือพิมพ์ประเภทนี้ค่อนข้างสูง

2) หนังสือพิมพ์คุณภาพ (Qualitative Newspaper) เน้นการเสนอข่าวที่ต้องใช้ความรู้ในการอ่านเป็นหลัก มีลักษณะของเนื้อหาสาระค่อนข้างหนัก (Hard News) เช่น ข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน (Investigative News) ให้รายละเอียดแบบเจาะลึก ทั้งรูปแบบข่าวเศรษฐกิจ ข่าวการเมือง ข่าวสังคม ข่าวการศึกษา บทวิเคราะห์ ให้ผลตอบแทนหรือคุณค่าแก่ผู้อ่านในระยะยาว (Delayed Reward) ผู้อ่านมักเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างสูง

สอดคล้องกับ มาลี บุญศิริพันธ์ (2537) ได้แบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็นสองประเภท เช่นกัน คือ หนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งปริมาณ (Popular Newspaper) และหนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งคุณภาพ (Quality Newspaper) แต่อธิบายเพิ่มเติมว่า การจัดประเภทของหนังสือพิมพ์ ดังกล่าว ไม่ได้หมายความว่าหนังสือพิมพ์เมื่อจัดอยู่ประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว จะละเลยการเสนอข่าวประเภทอื่นไป แต่จะให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวตามนโยบายขององค์กรมากกว่าการเสนอข่าวที่ไม่ได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ กล่าวคือ หนังสือพิมพ์เพ่งคุณภาพ สามารถนำเสนอข่าวที่หนังสือพิมพ์เพ่งปริมาณนำเสนอได้เช่นกัน แต่จะมีระดับการเสนอที่ลดความเร้าใจ และเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การนำเสนอข่าวภายในหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีความแตกต่างกัน หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ จะมีประโยชน์ในเชิงของการสื่อสารที่เข้าถึงผู้อ่านได้ทันที และเป็นที่น่าสนใจมากกว่าหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ การให้น้ำหนักในการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพ ขึ้นอยู่กับความต้องการของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะมุ่งเน้นให้ผู้อ่านทราบเรื่องราวใดเป็นอันดับแรก จะเห็นได้จาก ข่าวหน้าหนึ่งที่ว่าหน้าสำคัญ เป็นหน้าข่าวที่มีการให้รายละเอียดและจำนวนคำในการนำเสนอมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าข่าวนั้น ๆ หนังสือพิมพ์มองว่าเป็นข่าวสำคัญที่ประชาชนจะต้องรับรู้

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเลือกศึกษาการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ เนื่องจากเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทที่มีผู้อ่านเข้าถึงได้มาก อีกทั้งยังมีองค์ประกอบในการนำเสนอข่าวครบถ้วน ทั้งประเภทการสื่อข่าว คือ ข่าว บทความ และบทบรรณาธิการ รวมถึงประเภทของข่าวที่มีความหลากหลาย ทั้งในมิติของข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ และข่าวสังคม โดยคัดเลือกหนังสือพิมพ์รายวันที่มียอดตีพิมพ์จำหน่ายสูงสุดในประเทศรวม 2 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

จุดเริ่มต้นของหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ เริ่มจากการเป็นหนังสือพิมพ์ ข่าวภาพ หรือชื่อภาษาอังกฤษว่า “The Weekly Pictorial” เป็นหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ วางแผงฉบับปฐมฤกษ์ในวันจันทร์ที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2493 โดยมีเนื้อหาจำนวน 16 หน้า ราคา 1 บาท มี นายเลิศ อัครเวศน์ รับหน้าที่เป็นบรรณาธิการ นายกำพล วัชรพล เป็นผู้พิมพ์ และนำหนังสือพิมพ์ออกขาย และ นายวสันต์ ชูสกุล เป็นผู้หาเงินทุน จนกระทั่งถูกปิดตัวลงเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2501

ต่อมา จึงต้องขอหัวหนังสือพิมพ์เสียงอ่างทองมาทดแทน ตีพิมพ์ครั้งแรกวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2502 มีจำหน่ายฉบับละ 50 สตางค์ โดยมีเนื้อหา 10 หน้า กระทั่งยอดจำหน่ายของหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง 45,000 ฉบับ ในปี พ.ศ. 2503 ทำให้ นายกำพล ชื้อหัวหนังสือพิมพ์สำรองไว้อีกหนึ่งฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐเพื่อเป็นหลัก ประกันในยามฉุกเฉิน

จากนั้นเจ้าของเดิมของหนังสือพิมพ์ เสียงอ่างทองต้องการดึงหัวหนังสือพิมพ์กลับมาทำเอง ทำให้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ พร้อมด้วยกองบรรณาธิการชุดเดิมจากเสียงอ่างทอง ได้ถูกขูดตีพิมพ์และออกวางจำหน่ายตามแผงต่าง ๆ ทั่วประเทศเป็น ครั้งแรกในวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2505

ปัจจุบัน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐถือเป็นหนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูงสุดในประเทศไทยตลอด 60 กว่าปีที่ผ่านมา มีการนำเสนอข่าว บทความ บทบรรณาธิการ ที่หลากหลาย รอบด้านทุกประเภทข่าว ทั้ง ข่าวการเมือง การเศรษฐกิจ และข่าวสังคม ตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยในปี พ.ศ. 2557 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ตัดสินใจต่อยอดลงทุนในธุรกิจบรอดคาสต์ อย่างเป็นทางการ ในนาม “ไทยรัฐทีวี” เพื่อต่อยอดความเป็นผู้นำสื่อสารมวลชนในประเทศไทย

หนังสือพิมพ์ข่าวสด

หนังสือพิมพ์ข่าวสด เป็นหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย เสนอข่าวทั่วไป ออกจำหน่ายเป็นยุคแรก ด้วยขนาดแท็บลอยด์ ในช่วงปี พ.ศ. 2524 ซึ่งดำเนินงานโดย นายเผด็จ ภูริปติภาน แต่ผู้อ่านไม่ค่อยนิยมเท่าที่ควร ต่อมาเครือบริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) โดย นายชรรค์ชัย บุนปาน ผู้บริหารเครือมติชนได้เข้าช่วยเหลือกิจการและซื้อหัวหนังสือข่าวสด

โดยเริ่มทดลองออกจำหน่าย นำชื่อหัวหนังสือกีฬาเดิมของเครือมติชน รวมเข้าด้วยกันเป็น “ข่าวสด-สปอร์ตนิวส์” พร้อมทั้งปรับขนาดหน้ากระดาษเป็นบรอดชีต โดยเริ่มนับเป็นปีที่ 1 ฉบับที่ 1 และตรงกับปีที่ 10 ฉบับที่ 2798 ของข่าวสดยุคแรก ตั้งแต่วันเสาร์ที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2533 จนถึงวันจันทร์ที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2534 เป็นจำนวน 129 ฉบับ

จากนั้นจึงเริ่มใช้เพียงชื่อเดียวคือ หนังสือพิมพ์ข่าวสด ตั้งแต่ฉบับที่ 130 ประจำวันอังคารที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2534 พร้อมทั้งเปลี่ยนกองบรรณาธิการยกชุด ซึ่งคณะผู้บริหารเครือมติชน ถือว่าในวันดังกล่าวของทุกปี เป็นวันครบรอบสถาปนาข่าวสดยุคปัจจุบัน

ปัจจุบันหนังสือหนังสือพิมพ์ข่าวสดวางจำหน่ายอย่างเป็นทางการยาวนานกว่า 25 ปี โดยคงรูปแบบการนำเสนอข่าวที่มีความหลากหลาย ครอบคลุมทั้งข่าวการเมือง เศรษฐกิจ และข่าวสังคม และมีกลุ่มผู้อ่านที่เหนียวแน่น สะท้อนให้เห็นจากปริมาณการพิมพ์ที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอข่าว

“ข่าว” ตามคำนิยามราชบัณฑิตยสถาน (2554) หมายถึง คำบอกเล่าเรื่องราวซึ่งโดยปรกติ มักเป็นเรื่องเกิดใหม่หรือเป็นที่สนใจ, คำบอกกล่าว, คำเล่าลือ ซึ่งตามกระบวนการสื่อสาร จะต้องประกอบด้วย ผู้ที่ทำให้เกิดข่าว ผู้ส่งข่าว สื่อกลางที่ใช้ในการส่งข่าว และผู้รับข่าว

นอกจากนี้ ยังสามารถแบ่งความหมายของข่าวได้ 2 ลักษณะ (ฉอาน วุฑฒิกรมรักษา, 2536) คือ ข่าวในความหมายอย่างแคบ หมายถึง สิ่งที่น่าสนใจ อะไรก็ได้ที่ทำให้ประชาชนพูดถึงหรือวิพากษ์วิจารณ์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่หรือที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ เป็นสิ่งประชาชนจำนวนมากต้องการอ่านทราบเท่าที่ไม่ละเมิดหลักจริยธรรมที่ดีและกฎหมายหมิ่นประมาท

คำว่า ข่าวในความหมายอย่างกว้าง หมายถึง การรายงานเหตุการณ์หรือแจ้งเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีความสำคัญและเป็นที่น่าสนใจของประชาชน ต้องความเป็นจริงที่สมบูรณ์ ไม่สามารถคิดหรือสมมติขึ้นเองได้ รายงานอย่างตรงไปตรงมาโดยปราศจากอคติใด ๆ ซึ่งนักข่าวและบรรณาธิการได้พิจารณาเลือกสรรแล้ว ด้วยความเชื่อมั่นว่า เหตุการณ์หรือความคิดเห็นดังกล่าวเป็นที่สนใจของผู้รับสารส่วนใหญ่หรือบางส่วน เนื่องจากมีผลกระทบหรือมีอิทธิพลต่อชีวิต และความอยู่เย็นเป็นสุขของผู้คน

จากนิยามที่กล่าวมา “การนำเสนอข่าว” คือ การรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นปราศจากอคติ และการสมมติ เป็นเหตุที่เกิดขึ้นทันทีหรือไม่นานนัก ที่ทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และส่งผลกระทบต่อประชาชน โดยผ่านกระบวนการคัดเลือกจากนักข่าวและบรรณาธิการ

การนำเสนอข่าว ยังสามารถจำแนกประเภทการสื่อข่าวได้ 3 ประเภท (สุกัญญา บุรณเดชาชัย, 2549)

1) ข่าว คือ การนำเสนอข่าว ข้อเท็จจริง ในรูปแบบของตัวหนังสือ บรรยาย รายงาน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ประชาชนทราบ มีรูปแบบของข่าวที่ตายตัว เช่น การพาดหัวข่าว การระบุชื่อแหล่งข่าวที่ชัดเจน ตำแหน่งในการวางเนื้อหาข่าวค่อนข้างตายตัว เช่น ข่าวหน้าหนึ่ง หน้าอ่านข่าวต่อ

2) บทความ คือ องค์ประกอบที่สำคัญของเนื้อหา หนังสือพิมพ์ที่ดีจะมีบทความลงไปคละไปกับข่าวตลอดทั้งฉบับ เป็นการเพิ่มเติมเนื้อหาให้ผู้อ่านนอกเหนือไปจากข่าว บทความมักจะมีตำแหน่งที่ตายตัวในหน้าหนังสือพิมพ์ และมีผู้เขียน หรือ “คอลัมนิสต์” ที่รับผิดชอบในการเขียนเพื่อสอดแทรกความคิด หรือทัศนคติ ต่อข่าวหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง มีวัตถุประสงค์ในการชักนำความคิดให้ผู้อ่าน หรือเป็นการแสดงจุดยืนของผู้เขียนก็ได้ บทความที่สมบูรณ์จะต้องประกอบด้วย

- ประเด็นการนำเสนอเรื่อง การเขียนบทวิเคราะห์วิจารณ์ในหนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอเรื่องที่เป็นสถานการณ์ปัจจุบัน และน่าสนใจ หรืออยู่ในกระแสความนิยม บทวิเคราะห์และบทวิจารณ์ควรนำเสนอ ความคิดเห็นในประเด็นเดียว

- การใช้ข้อมูลหลักฐานประกอบ การเสนอความคิดเห็นในบทวิเคราะห์ และบทวิจารณ์ จะมีรายละเอียดของเท็จจริง หรือหลักฐานประกอบการแสดงความคิดเห็นของผู้เขียน เช่น ข้อมูลหรือสัมภาษณ์บุคคล ที่เกี่ยวข้องมาประกอบเพื่อให้งานเขียนมีน้ำหนัก น่าเชื่อถือ ไม่ใช่วิเคราะห์วิจารณ์อย่างเลื่อนลอยโดยใช้อารมณ์ของผู้เขียนเป็นที่ตั้งฝ่ายเดียว

- ลีลาการใช้ภาษา ผู้เขียนบทความแต่ละคนมีลีลาหรือท่วงทำนองการเขียน (Style) แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับกลวิธีในการนำเสนอ การดำเนินเรื่อง และการใช้ภาษา หากผู้เขียนสามารถเลือกลีลาการเขียนที่เหมาะสม และมีลักษณะเฉพาะตัวให้สอดคล้องกับเรื่องราวที่ต้องการวิเคราะห์ หรือวิจารณ์แล้วก็จะทำให้บทความ ของตนน่าสนใจ และน่าติดตาม

3) บทบรรณาธิการ คือ การแสดงความคิดเห็นและแสดงจุดยืนของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ ต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม อันส่งผลกระทบต่อเฉพาะหรือวงกว้างก็ได้ สอดคล้องกับ อารยะศรีภักดิ์ (2550) ที่ระบุว่าบทความที่ดีต้องมีองค์ประกอบคือ

- ระดับภาษาที่ใช้ ใช้ภาษาอย่างมีพลัง กระชับ มีน้ำหนัก และจัดระดับความคิด อย่างเป็นระบบ เข้าใจง่าย ระดับภาษาที่ใช้เป็นภาษาทางการหรือค่อนข้างมีแบบแผน

- ลีลาการเขียน ท่วงทำนองการเขียนบทบรรณาธิการต้องชิงชัง จริงจัง มีความชัดเจน เป็นกลาง ตรงไปตรงมา และอยู่บนพื้นฐานของความรู้สึก นอกจากนั้นควรหลีกเลี่ยงการเขียน ในลีลาแบบกระทบกระเทียบหรือประชดประชันเสียดสี ที่ทำให้ผู้อ่านตีความไปได้หลายมุมมอง

- เนื้อหา ควรสั้น กระชับ ชัดเจน มีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน ลำดับความคิดและข้อมูลอย่างต่อเนื่องแต่ละย่อหน้ามีประเด็นชัดเจนในตัวเอง

- การแสดงความคิดเห็น ระดับการแสดงความคิดเห็น ในบทบรรณาธิการเพื่อนำไปสู่ข้อสรุป อาจมีหลายลักษณะ คือ ระดับการอธิบายความ ระดับการวิพากษ์วิจารณ์ และระดับการเสนอทางแก้ปัญหา

- การโน้มน้าวความคิด โดยชี้แจงแสดงเหตุและผลที่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ไม่ว่าจะด้วยข้อมูลข้อเท็จจริงสถิติ หรือสถานการณ์ของเรื่องที่เกิดขึ้น ผู้เขียนอาจให้เหตุผลทั้งวิธีนัย และอุปนัย แต่ไม่ควรแสดงเหตุผลที่ไม่ถูกต้อง

- การใช้สรรพนามแทนตัวผู้เขียน ด้วยเหตุที่บทนำ หรือบทบรรณาธิการเป็นบทความ ที่แสดงจุดยืนของกองบรรณาธิการ การใช้สรรพนามในบทนำจึงแตกต่างจากบทความประเภทอื่น โดยใช้สรรพนามแทนตัวว่า “เรา” ซึ่งหมายถึงกองบรรณาธิการทั้งกอง

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการเลือกนำเสนอข่าวภัยแล้ง ตามประเภทของการสื่อข่าว ทำให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญในการนำเสนอในมิติของการรายงานข่าว บทความ และบทบรรณาธิการ แตกต่างกันอย่างไร เนื่องจากการนำเสนอในแต่ละประเภท มีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารไปยังผู้อ่านที่แตกต่างกัน เช่น การเสนอข่าว จะมุ่งนำเสนอเหตุการณ์และข้อเท็จจริง ขณะที่การนำเสนอบทความ

จะเป็นการนำเสนอวิเคราะห์เหตุการณ์ โดยใช้ข้อมูลเชิงลึกที่น่าเชื่อถือมากขึ้น ส่วนการนำเสนอบทบรรณาธิการ ทำให้เห็นว่ากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นให้ความสำคัญต่อสถานการณ์ภัยแล้งมากน้อยเพียงใด

นอกจากนี้ ยังสามารถจำแนกประเภทของข่าว 4 ประเภท ดังนี้ (ดรุณี หิรัญรักษ์, 2529)

1) ข่าวสำคัญ ซึ่งรวมหัวข้อข่าวที่สำคัญไว้หน้าที่หนึ่ง และมีรายละเอียดอยู่ในหน้าอื่น ๆ อาจประกอบไปด้วยประเภทของข่าที่หลากหลาย ทั้ง ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ และข่าวสังคม ภายในข่าวเดียวกันได้

2) ข่าวการเมือง คือ ข่าวที่ครอบคลุมเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล หรือส่วนราชการ เช่น การออกนโยบาย ความเคลื่อนไหวของนายกรัฐมนตรี หรือ คณะรัฐมนตรี การเลือกตั้ง การจัดตั้งรัฐบาล การอภิปรายในสภา การแก้ปัญหาปากท้องของประชาชน ตลอดจนความเคลื่อนไหวการเมืองท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

3) ข่าวเศรษฐกิจ คือ ความที่เกี่ยวกับภาคธุรกิจ การตลาด ตลอดจนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเฉพาะกับภาคการเงิน การคลัง กระทรวงและองค์การอิสระที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น มีการเสนอข่าว สถิติ รายงานความเคลื่อนไหว ภาพรวมเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ

4) ข่าวสังคม คือ การนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรด้านมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนในสังคม การศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม เยาวชน การต่างประเทศ ปัญหาอาชญากรรม ตลอดจนนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลกับบุคคล และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในหน่วยงาน สถาบัน หรือวงการต่าง ๆ เช่น วงการบันเทิง แวดวงสังคม ธุรกิจ เป็นต้น

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการเลือกนำเสนอข่าวภัยแล้ง ตามประเภทของข่าว ทำให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์มุ่งเน้นหรือให้น้ำหนักความสำคัญกับข่าวใดให้ประชาชนรับทราบ โดยแต่ละประเภทข่าวมีความแตกต่างกัน ประสิทธิภาพของข่าวต่อการรับรู้ของผู้อ่านก็มีความแตกต่างกัน เช่น ข่าวการเมือง ผู้อ่านจะรับรู้ในมิติของการทำงานภาครัฐ ข่าวเศรษฐกิจ จะรับรู้ในมุมมองของภาคเอกชน ผลกระทบต่อปากท้อง และข่าวสังคมจะรับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคม ผลกระทบ ความเป็นอยู่ของชุมชน เป็นต้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับภัยแล้ง

ภัยแล้ง (Drought) คือ ภัยพิบัติประเภทหนึ่ง จัดอยู่ในกลุ่มสาธารณภัย เช่นเดียวกับ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจากไฟป่า โรคระบาดของแมลงหรือศัตรูพืชทุกชนิด อากาศที่หนาวจัดผิดปกติ ภัยสงคราม และภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย ตลอดจนภัยอื่น ๆ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ หรือบุคคลหรือสัตว์ที่ทำให้เกิดขึ้น ที่ส่งผลกระทบต่อเสียหาย และอันตรายต่อชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนโดยกว้าง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2556)

ภัยแล้ง มีความหมายคาบเกี่ยวกับ ภาวะฝนแล้ง หมายถึง สภาวะที่มีปริมาณน้ำฝนตกน้อย หรือไม่มีเลยในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งซึ่งตามปกติควรจะต้องมี และไม่ตกต้องตามฤดูกาล โดยขึ้นกับสถานะที่ฤดูกาลนั้น ๆ ด้วย และมีความหมายคาบเกี่ยวกับ ภาวะฝนทิ้งช่วง หมายถึง ช่วงที่มีปริมาณฝนตกไม่เกินวันละ 1 มิลลิเมตรติดต่อกันเกิน 15 วัน ในช่วงฤดูฝน เดือนที่มีโอกาสเกิดฝนทิ้งช่วงสูง คือปลายเดือนมิถุนายนถึงต้นเดือนกรกฎาคมในประเทศไทยของทุกปี

อีกความหมายหนึ่งในแง่ของสภาพภูมิศาสตร์ (ปราณี ว่องวิทวัส และนงศ์นาค อยู่ประสิทธิ์วงศ์, 2535) ความหมายของภัยแล้ง ภาวะฝนแล้ง หรือฝนทิ้งช่วง คือ ภัยธรรมชาติที่เกิดจากปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าปกติ หรือฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำใช้ พืชพันธุ์ต่าง ๆ ขาดน้ำมาหล่อเลี้ยงทำให้เกิดความไม่สมบูรณ์ และไม่สามารถเจริญเติบโตให้ผลได้ตามปกติ เกิดความเสียหายและความอดอยากขาดแคลนทั่วไป ซึ่งความรุนแรงขึ้นอยู่กับความชื้นในอากาศ ในดิน ระยะเวลาที่เกิดความแห้งแล้ง และความกว้างใหญ่ของพื้นที่ที่เกิดความแห้งแล้ง

เมื่อจำแนกภัยแล้งตามความต้องการทางเกษตรกรรม สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท (Kemp, 1994) คือ

- 1) ภัยแล้งแบบถาวร (Permanent Drought) คือ ภัยแล้งที่มีความชื้นไม่เพียงพอต่อพืชทุกชนิด ยกเว้นพืชทนแล้ง ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแห้งแล้งได้
- 2) ภัยแล้งตามฤดูกาล (Seasonal Drought) คือ ภัยแล้งที่เกิดขึ้นช่วงใดช่วงหนึ่งของปี หรือหมายถึงช่วงฤดูแล้ง ที่มีความแตกต่างกันกับฤดูฝนอย่างชัดเจน
- 3) ภัยแล้งที่อาจเกิดขึ้นได้ (Contingent Drought) คือ ภัยแล้งที่มีมักจะพบในพื้นที่ปกติที่มีความชื้นเพียงพอต่อการเกษตร แต่ในช่วงเวลาหนึ่งที่มีปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอ ทำให้พืชพันธุ์ไม่สามารถเจริญเติบโตต่อไปได้
- 4) ภัยแล้งที่ไม่สามารถมองเห็น (Invisible Drought) คือ ภัยแล้ง ที่สามารถตรวจพบได้โดยการใช้เครื่องมือวัดและเทคนิคทางสถิติ

สำหรับภัยแล้งในประเทศไทย คือ ภัยที่เกิดขึ้นจากการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งของประเทศเป็นเวลานานกว่า 1 เดือน จนก่อให้เกิดความแห้งแล้ง และส่งผลกระทบต่อชุมชน ส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นจากฝนแล้งหรือฝนทิ้งช่วง และจะเกิดขึ้นใน 2 ช่วง ได้แก่

1) ช่วงฤดูหนาวต่อเนื่องถึงฤดูร้อน ซึ่งเริ่มจากครึ่งหลังของเดือนตุลาคมของทุกปีเป็นต้นไป บริเวณประเทศไทยตอนบน (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออก) จะมีปริมาณฝนลดลงเป็นลำดับ จนกระทั่งเข้าสู่ฤดูฝนในช่วงกลางเดือนพฤษภาคมของปีถัดไป ซึ่งภัยแล้งลักษณะนี้จะเกิดขึ้นทุกปี

2) ช่วงกลางฤดูฝน ประมาณปลายเดือนมิถุนายนถึงต้นเดือนกรกฎาคมจะมีฝนทิ้งช่วงเกิดขึ้น ภัยแล้งลักษณะนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะท้องถิ่นหรือบางบริเวณ บางครั้งอาจครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้างเกือบทั้งประเทศ

ภัยแล้งมักมีสาเหตุหลักจากปริมาณน้ำฝนหรือปริมาณน้ำตามธรรมชาติลดน้อยลงอย่างมีนัยยะสำคัญ โดยมีตัวชี้วัดที่นำมาใช้พิจารณา (ประเสริฐ วิทยารัฐ, 2533) ดังนี้

1) ปริมาณน้ำฝนรวม หมายถึง จะต้องมียปริมาณฝนรวมทั้งปีโดยเฉลี่ยไม่เกิน 1,200 มิลลิเมตรต่อพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น รายจังหวัด รายตำบล หรือรายอำเภอก็ได้ หากพื้นที่ใดมีปริมาณน้ำฝนต่ำกว่าระดับดังกล่าว ถือว่าพื้นที่นั้นฝนน้อย

2) จำนวนวันที่ฝนตก หมายถึง การกระจายของฝนในรอบปีที่เป็นตัวแปรในการบอกความชื้น และความแห้งแล้ง ถึงแม้ปริมาณน้ำฝนจะมีมาก แต่ถ้าตกลงมาไม่กี่วันจนทำให้บางพื้นที่เกิดน้ำท่วมได้ และหลังจากนั้นก็เกิดความแห้งแล้ง ทำให้พื้นที่นั้นประสบปัญหาภัยแล้งสลับกับน้ำท่วมได้

3) ฝนทิ้งช่วง หมายถึง หากมีปริมาณฝนตกไม่ถึงวันละ 1 มิลลิเมตร ติดต่อกันเกิน 15 วัน ส่งผลเสียหายต่อการเพาะปลูกพืชพรรณทางการเกษตร โดยเฉพาะ ข้าว ต้นกล้า จะเหี่ยวเฉาและแห้งตาย

4) ปริมาณน้ำท่า หมายถึง ปริมาณน้ำที่ไหลผ่านแม่น้ำ ลำธาร ส่วนมากจะไหลจากภูเขา หากมีปริมาณเพียงพอ ก็จะช่วยบรรเทาความแห้งแล้งได้ แต่ปัจจุบันพบว่า ปริมาณน้ำท่าลดลงมาก มีสาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ และฝีมือมนุษย์ เช่น การตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ปริมาณน้ำท่าไม่เพียงพอรองรับหากเกิดความแห้งแล้ง

นอกจากในเรื่องของภัยธรรมชาติ จากปริมาณน้ำฝน ฝนทิ้งช่วง หรือฝนน้อยแล้ว ที่ส่งผลให้เกิดภัยแล้งในประเทศไทยแล้ว พบว่ามีสาเหตุอื่นที่ต้องนำมาพิจารณา (เศกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ, 2553) ได้แก่

1) ความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับจำนวนประชาชนในประเทศไทยที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อความต้องการปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการใช้ทรัพยากรมีปริมาณเพิ่มขึ้นตามไปด้วย มีความต้องการใช้น้ำเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น ในขณะที่แหล่งกักเก็บน้ำยังไม่สัมพันธ์กับความต้องการใช้

2) แหล่งเก็บกักน้ำตามธรรมชาติและที่สร้างขึ้น มีน้อยไม่เพียงพอต่อการเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์ ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดของภูมิประเทศที่ไม่มีลำนํ้าธรรมชาติ หรือไม่เหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นแหล่งน้ำ หรือแหล่งน้ำได้รับการพัฒนาที่ไม่เหมาะสม มีขนาดเล็กเกินไป ใช้ประโยชน์ได้ไม่เพียงพอ

3) แหล่งเก็บกักน้ำตามธรรมชาติและที่สร้างขึ้นเกิดการเสื่อมสภาพ ต้นเขิน ชำรุด ทำให้ไม่มีประสิทธิภาพ หรือประสิทธิภาพต่ำ เก็บน้ำได้น้อยจนไม่สามารถเก็บเพิ่มขึ้นได้

4) การทำลายป่าต้นน้ำลำธารทำให้ไม่มีต้นไม้อุดซับน้ำลงสู่ใต้ผิวดิน อุ้มน้ำไว้ ทำให้เกิดภาวบน้ำขาดแคลนที่จะปล่อยลงสู่แม่น้ำลำธาร ในช่วงฤดูแล้ง

5) คุณภาพน้ำไม่เหมาะสมที่จะใช้ประโยชน์ได้ เช่น น้ำเค็ม น้ำกร่อย น้ำขุ่น น้ำเสีย ทั้งจากฝีมือมนุษย์และธรรมชาติ

6) การขาดจิตสำนึกในการใช้น้ำและการอนุรักษ์น้ำ เช่น การใช้น้ำไม่ประหยัด ใช้อย่างไม่รู้คุณค่า ไม่เหมาะสมถูกต้อง การบุกรุกทำลายแหล่งน้ำ เป็นต้น

7) การวางแผนไม่เหมาะสม แบ่งการใช้พื้นที่ไม่สอดคล้องกับแหล่งน้ำที่จะนำมาใช้ประโยชน์ ทำให้ขาดการวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำอย่างเหมาะสม

8) การบริหารจัดการน้ำที่ผิดพลาด เช่น การพร่องน้ำให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ หรือการเก็บกักน้ำ ที่ไม่สอดคล้องกับปริมาณน้ำที่เหลืออยู่

9) การพัฒนาแหล่งน้ำที่ไม่เหมาะสม เช่น กรณีช่วงต้น ๆ ของการวางแผนพัฒนา อาจมีการเร่งรัดมากเกินไป โดยเฉพาะกรณีการสร้างเขื่อน หรือแหล่งกักเก็บน้ำ ที่ใช้เวลาน้อยและงบประมาณไม่มาก ทำให้ไม่สามารถเก็บกักน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์และผลกระทบจากภัยแล้ง

- ประโยชน์จากภัยแล้ง (ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจธนาคารทหารไทย, 2559)

1) โครงสร้างการเพาะปลูกสินค้าเกษตรมีการปรับเปลี่ยน โดยหันไปเน้นเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจทนแล้ง ซึ่งเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยบรรเทาผลกระทบจากปริมาณผลผลิตหลัก เช่น ข้าวลดลง และยังได้ประโยชน์ทางอ้อมต่อเศรษฐกิจไทย คือปรับโครงสร้างพืชเศรษฐกิจให้มีความสมดุลมากขึ้น ลดปริมาณการใช้น้ำในภาคการเกษตร

2) ราคาสินค้าเกษตรบางชนิดปรับตัวสูงขึ้น ผลในระยะสั้นทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่มากนัก เนื่องจากปริมาณสินค้าเกษตรที่ลดลงทำให้มีสินค้ามาจำหน่ายไม่มาก

3) ทำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรน้ำ และเรียนรู้กระบวนการรักษาแหล่งต้นน้ำ บริหารจัด การแก้ปัญหาในระยะยาว โดยพัฒนาลุ่มน้ำ เช่น สร้างฝาย เขื่อน ขุดลอกแหล่งน้ำ รักษาป่า และปลูกป่า ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดทำและพัฒนาชลประทาน

- ผลกระทบจากภัยแล้ง

ภัยแล้งสำหรับประเทศไทยเกิดขึ้นบ่อยครั้งในแต่ละปี มีผลกระทบต่อโครงสร้างสำคัญของประเทศอย่างมีนัยสำคัญในประวัติศาสตร์การพัฒนาสังคมมนุษย์ (สมิทธ ธรรมสโรช, 2542) โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ผลผลิตทางการเกษตรลดลง หรือไม่สามารถเพาะปลูกต่อไปได้ เช่น ข้าว ซึ่งเป็นผลผลิตเกษตรสำคัญ ทั้งเป็นสินค้าสำหรับใช้บริโภคภายในประเทศและการส่งออก ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของเกษตรกร และผู้บริโภค ทำให้เกษตรกรมีรายได้ลดลง กระทบต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศหดตัว

2) ปริมาณน้ำในเขื่อนและแหล่งกักเก็บน้ำลดลง ส่งผลกระทบต่อกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าสำหรับใช้ภายในประเทศ และการแจกจ่ายน้ำสำหรับการชลประทาน ทำให้ไม่สามารถปล่อยน้ำให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกได้

3) ความสุขสบายของประชาชนลดลง ภัยแล้งจะเกิดขึ้นเมื่อสภาพอากาศไม่มีความชื้น ปริมาณน้ำฝนขาดช่วง หรือลดลง ผลที่ตามมาคือสภาพอากาศที่อุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้น กระทบต่อการ ใช้ชีวิตประชาชน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจ

4) ฝืดดินแห้งแตกกระแหง เมื่อมีกระแสลมพัดที่ฝืดดิน จะทำให้เกิดการฟุ้งกระจายของหน้า ฝืดดินก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เกิดโรคภัยต่าง ๆ อีกทั้งเกิดการกัดเซาะ หน้าดินอีกด้วย

5) เกิดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของประชาชนจากพื้นที่แห้งแล้ง ที่ไม่สามารถประกอบอาชีพ หรือดำรงชีพอยู่ได้ เข้าสู่พื้นที่ที่มีความสมบูรณ์กว่า เช่น เมืองหลวง ทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นฐาน เกิดความแออัด และปัญหาแรงงาน เช่น การขาดแรงงานภาคการเกษตร ตามมา

6) สัตว์บางประเภท รวมถึงพืชพรรณทางการเกษตร อาจประสบปัญหาการขยายพันธุ์ได้ช้า หรือลดลง มีการเปลี่ยนแปลงพันธุ์กรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตในระยะถัดไป

ทั้งนี้ได้มีการประเมินผลกระทบจากภัยแล้ง ในช่วง พ.ศ. 2552-2556 (คณะกรรมการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ, 2558) โดยประเมินจากผลกระทบด้านความเป็นอยู่ของประชาชน โครงสร้างเศรษฐกิจ ภาคธุรกิจ และอุตสาหกรรม สรุปออกมาเป็นมูลค่าความเสียหายที่เพิ่มขึ้นทุกปี จากข้อมูลล่าสุดในปี 2556 พบว่า ความเสียหายเพิ่มขึ้นสูงถึง 285,000 ล้านบาท

พื้นที่ประสบภัยแล้ง พ.ศ. 2558

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่พบว่าพื้นที่ประสบภัยแล้งในปี 2558 รวม 58 จังหวัด คิดเป็นเนื้อที่ 16.17 ล้านไร่ ได้แก่ (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2558)

1) ภาคเหนือ 17 จังหวัด ประกอบด้วย เชียงราย เชียงใหม่ พิชณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ ตาก นครสวรรค์ พิจิตร แพร่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน น่าน พะเยา และอุทัยธานี พื้นที่ 1.50 ล้านไร่

2) ภาคกลาง 9 จังหวัด ประกอบด้วย กาญจนบุรี ชัยนาท ประจวบคีรีขันธ์ พระนครศรีอยุธยา สระบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี ลพบุรี และเพชรบุรี พื้นที่ประมาณ 1.19 ล้านไร่

3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 จังหวัด ประกอบด้วย กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บึงกาฬ บุรีรัมย์ เลย มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ อุตรธานี และอุบลราชธานี พื้นที่ประมาณ 12.61 ล้านไร่

4) ภาคตะวันออก 6 จังหวัด ประกอบด้วย จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว พื้นที่ประมาณ 0.81 ล้านไร่

5) ภาคใต้ 6 จังหวัด ประกอบด้วย กระบี่ ตรัง นครศรีธรรมราช สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี พื้นที่ประมาณ 0.06 ล้านไร่

แนวคิดการจัดการความเสี่ยงจากภัยแล้ง

การจัดการความเสี่ยงจากภัยแล้ง (Drought Risk Management) หมายถึง การจัดการเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดการสูญเสียจากภัยแล้งทั้งต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ความเป็นอยู่ และภาคบริการต่าง ๆ มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของแต่ละพื้นที่ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิภาครัฐ หน่วยงานอิสระและภาคเอกชน โดยร่วมกันกำหนดมาตรการและให้ความช่วยเหลือกับผู้ที่ได้รับผลกระทบในแต่ละช่วงของสถานการณ์ สามารถแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ คือ การจัดการระยะก่อนเกิดภัยแล้ง การจัดการขณะเกิดภัยแล้ง และการจัดการหลังเกิดภัยแล้ง (ประพันธ์ อัครวารีย์, 2555 และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2557)

1) การจัดการระยะก่อนเกิดภัยแล้ง

ประกอบด้วย การป้องกัน (Prevention) คือ การปฏิบัติที่ถูกออกแบบเพื่อดำเนินการเกิดขึ้นของภัยแล้งที่เป็นอันตรายต่อชุมชนหรือที่ตั้งสำคัญ

การลดผลกระทบ (Mitigation) คือ มาตรการที่ใช้โครงสร้างและไม่ใช้โครงสร้างเพื่อจำกัดผลกระทบจากภัยแล้ง ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมและอันตรายต่อเทคโนโลยีการเกษตร

การเตรียมความพร้อม (Preparedness) คือ มาตรการที่ทำให้รัฐบาล องค์กรต่าง ๆ ชุมชน และปัจเจกชน สามารถรับมือกับภัยแล้งได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

จากองค์ประกอบข้างต้น หากมีการคาดการณ์ว่าปริมาณน้ำฝนอาจจะไม่เพียงพอ ทั้งการ จัดการระบบน้ำในอ่างเก็บน้ำของเขื่อนต่าง ๆ ที่จะต้องดูให้เกิดความสมดุลระหว่างน้ำท่วมกับน้ำ ขาดแคลน เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำมีประสิทธิภาพ รวมถึงการตรวจปริมาณน้ำเก็บกักในแหล่งน้ำ ในช่วงสิ้นฤดูฝน และวางแผนการใช้น้ำในช่วงฤดูแล้ง โดยมีการเตือนภัยล่วงหน้าก่อนที่จะเข้าสู่ฤดูการ เพาะปลูก เพื่อให้เกษตรกรสามารถวางแผนล่วงหน้าได้จากปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ เพื่อกำหนดพื้นที่ โดยเฉพาะการปลูกข้าวให้เหมาะสมกับปริมาณน้ำ รวมถึงการจัดระบบการทำการเกษตรที่เหมาะสม (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2556)

ขณะเดียวกันการวางแผนจัดการทรัพยากรน้ำ และป่าไม้ จะต้องทำให้สอดคล้องกับสภาพ ภูมิศาสตร์ในแต่ละพื้นที่ สภาพการอยู่อาศัยของประชากร รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลและการเข้าถึง ข้อมูลระหว่างหน่วยงานราชการ เพื่อให้เกิดการประสานงานและการวางแผนร่วมกันของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่ ขณะเดียวกัน จะต้องมีการลงทุนในระบบการพยากรณ์อากาศมีความถูกต้องแม่นยำ มากขึ้น เช่นเดียวกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศญี่ปุ่น ที่มีความผิดพลาดในการพยากรณ์ อากาศน้อยมาก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในแต่ละพื้นที่อย่างเหมาะสม เช่น การทำฝนแล้ง จะได้มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการแก้ไขปัญหา (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2555)

นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างฝายต้นน้ำ การเจาะบ่อ บาดาลในพื้นที่คาดว่าจะประสบปัญหาภัยแล้ง การพัฒนาแก้มลิง หรือบ่อน้ำชุมชน เพื่อรองรับในกรณี ที่มีปริมาณน้ำเกิน จะได้มีน้ำสำรองใช้ในกรณีที่เกิดภัยแล้ง รวมถึงการอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติ ช่อมแซม ปรับปรุงบ่อน้ำต้นน้ำและระบบประปาหมู่บ้าน เพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาภัยแล้งที่อาจ เกิดขึ้น การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพยากรณ์และการแจ้งเตือนภัย จัดทำข้อมูลพื้นที่ เสี่ยงภัย การเฝ้าเตือน พื้นที่แล้งซ้ำซากเป็นพิเศษ การเตรียมความพร้อมของหน่วยงาน งาน ประชาสัมพันธ์และให้คำแนะนำทางวิชาการ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2556)

การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาภัยแล้ง เช่น การรณรงค์ เรื่องการประหยัดน้ำ การบำบัดน้ำเสียให้สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่ การปลูกพืชเศรษฐกิจที่ใช้น้ำน้อย การจัดทำมีการอบรมและเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรวม รวมถึงให้ประชาชนรับทราบ ข้อมูลสถานการณ์น้ำในแต่ละพื้นที่ ข้อมูลการปล่อยน้ำจากแหล่งกักเก็บน้ำ เช่น เขื่อนขนาดใหญ่ และ ร่วมกันตรวจสอบคุณภาพน้ำทั้งจากแม่น้ำสายหลักและลำน้ำสาขา (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม, 2559) การให้ความสำคัญต่อการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน เพื่อเป็นการเพิ่มช่องว่างในดินให้ สามารถเก็บกักน้ำได้ และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน การขุดลอกลำน้ำให้ลึกกว่าปกติเพื่อกักเก็บ น้ำ และการสร้างระบบสูบน้ำและระบบส่งน้ำทางท่อที่มีประสิทธิภาพ

2) การจัดการระยะเกิดภัยแล้ง

ระยะเกิดภัยแล้งคือ ขั้นตอนการจัดการเมื่อมีการเผชิญเหตุ การดำเนินการต้องเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีมาตรฐาน จัดการกับความสับสนวุ่นวายและผลกระทบจากภัยแล้งโดยปรับเปลี่ยนการเผชิญเหตุตามสถานการณ์ (Reactive) มาเป็นการควบคุมสถานการณ์ (Proactive) รวมถึงการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานแก่ผู้ประสบภัยแล้ง

กล่าวคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดเตรียมน้ำให้เพียงพอต่อการใช้อุปโภคบริโภคอย่างบูรณาการ เช่น การสนับสนุนรถยนต์แจกจ่ายน้ำและเตรียมเครื่องสูบน้ำในพื้นที่ภัยแล้ง ต่อมาต้องเร่งรักษาระบบนิเวศวิทยา ส่วนการใช้น้ำเพื่อการเกษตร กรมชลประทานต้องคุมเข้มพื้นที่เพาะปลูก รวมทั้งขอความร่วมมือจากเกษตรกรให้ชะลอการเพาะปลูกออกไป มีการรายงานสรุปพื้นที่ที่คาดว่าจะประสบปัญหาภัยแล้งหรือเสียหาย เพื่อประเมินแนวทางการช่วยเหลือเบื้องต้น (กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2555) และติดตาม แจ้งเตือนภัย รวมถึงประเมินผลกระทบและการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น การทำฝนหลวง จัดตั้งรายงานศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านเกษตรระดับจังหวัด รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของตัวเงินหรือสิ่งของแก่ผู้ประสบภัยเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในระดับหนึ่ง

3) การจัดการหลังเกิดภัยแล้ง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะให้ความสำคัญต่อการฟื้นฟู (Recovery) ประกอบด้วย การฟื้นคืนสภาพ (Rehabilitation) คือ การปฏิบัติที่ถูกนำมาใช้รับมือกับผลที่ตามมาภายหลังเกิดภัยแล้ง การปรับปรุงบริการขั้นพื้นฐานและสาธารณูปโภคให้กลับคืนสู่สภาพพร้อมใช้งาน การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ประสบภัยสามารถช่วยเหลือตัวเอง เพื่อซ่อมแซมความเสียหายที่เกิดขึ้น และกระบวนการสร้างใหม่ (Reconstruction) คือ การฟื้นคืนสภาพสาธารณประโยชน์ทั้งหมดและโครงสร้างพื้นฐานอย่างเต็มรูปแบบ การฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจ และสภาพความเป็นอยู่ทางสังคม

กล่าวคือ ควรต้องมีการจัดเตรียมมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาภัยแล้ง (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2553) เช่น การออกสินเชื่อเพื่อซื้อน้ำ และวางระบบพัฒนาแหล่งน้ำ ช่วยเหลือลูกค้าที่ประสบปัญหาไม่สามารถชำระสินเชื่อคืนได้ ขยายเวลาชำระหนี้ในกรณีที่ยายได้ได้รับผลกระทบมาก รวมถึงการให้สินเชื่อใหม่เพื่อเสริมสภาพคล่องให้กับเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ

นอกจากนี้ จะต้องเร่งฟื้นฟูพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้ง โดยการส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำเพิ่มการปกคลุมดินโดยการปลูกพืชคลุมดินหรือปุ๋ยพืชสด และการปลูกหญ้าแฝก เพื่อลดการชะล้างพังทลายของดินและพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา โดยเฉพาะในพื้นที่นอกเขตชลประทานเพื่อให้

เกษตรกรใช้เก็บกักน้ำไว้สำหรับฤดูแล้งและช่วยเพิ่มระดับน้ำใต้ดิน (กรมพัฒนาที่ดินกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2555)

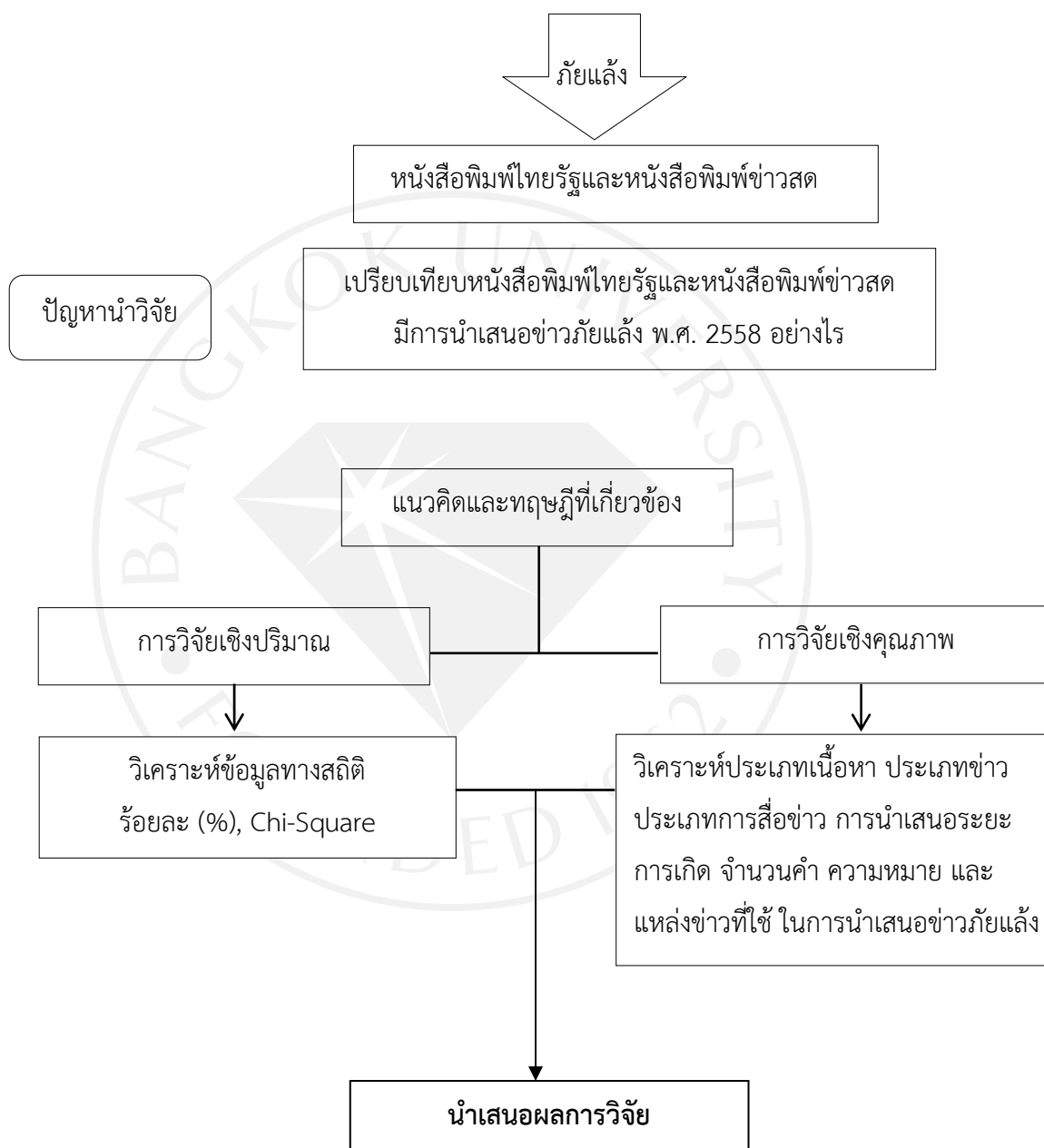
ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการเลือกนำเสนอข่าวการจัดการภัยแล้งโดยแบ่งตามระยะ สะท้อนให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวสารเพื่อบรรเทาผลจากปัญหาภัยแล้งแบ่งตามช่วง คือ ระยะก่อนเกิด ระยะระหว่างเกิด และระยะหลังเกิดภัยแล้ง แตกต่างกันอย่างใด ซึ่งในแต่ละระยะของการเกิดภัยแล้ง ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีความแตกต่างกัน

2.4 สมมติฐานการวิจัย

- 1) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการนำเสนอจำนวนคำแตกต่างกัน
- 2) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอประเภทของข่าวภัยแล้งแตกต่างกัน
- 3) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอประเภทของการสื่อข่าวภัยแล้งแตกต่างกัน
- 4) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอระยะการเกิดภัยแล้งแตกต่างกัน
- 5) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการเรียกภัยแล้งแตกต่างกัน

2.5 กรอบแนวคิดตามทฤษฎี

ภาพที่ 2.1: กรอบแนวคิดตามทฤษฎี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558: กรณีศึกษาเปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการวิจัยแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

- 3.1 กลุ่มเป้าหมายและเกณฑ์ในการเลือก
- 3.2 แหล่งข้อมูล
- 3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 กลุ่มเป้าหมายและเกณฑ์ในการเลือก

ผู้วิจัยจะศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำเสนอข่าวภัยแล้งในปี พ.ศ. 2558 จากหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณที่ตีพิมพ์ในประเทศไทย โดยมียอดจำหน่ายสูงสุด 2 อันดับแรก ซึ่งการคัดเลือกหนังสือพิมพ์ดังกล่าว มาจากการค้นคว้าข้อมูลในเว็บไซต์หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ และการจัดอันดับการรับรู้ของสื่อ (Perception of Media) ของสื่อหนังสือพิมพ์ จากการจัดอันดับจากยอดตีพิมพ์เพื่อจัดจำหน่าย (Circulation) ผ่านการสำรวจจากบริษัท AGB Nielsen ในปี 2557 พบว่า

- 3.1.1 อันดับที่ 1 ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำนวนพิมพ์ 1,000,000 ฉบับต่อวัน
- 3.1.2 อันดับที่ 2 ได้แก่ หนังสือพิมพ์ข่าวสด จำนวนพิมพ์ 950,000 ฉบับต่อวัน

3.2 แหล่งข้อมูล

3.2.1 การศึกษาการนำเสนอปัญหาภัยแล้ง พ.ศ. 2558 ในประเทศไทย จากเอกสาร ได้แก่ รายงาน รายงานการวิจัย ข้อเขียน บทความ บทสัมภาษณ์ ข่าวสารจากสื่อมวลชน ข่าวสารจากหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการต่าง ๆ ที่รัฐบาลตั้งขึ้น เพื่อทำความเข้าใจแนวคิดของแต่ละฝ่าย และสถานการณ์ในภาพรวม

3.2.2 การเก็บรวบรวมการนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558 ทุกรูปแบบในช่วงเวลาที่ศึกษา ได้แก่ ข่าว บทความ และบทบรรณาธิการ เพื่อนำแต่ละข่าวมาแบ่งประเภทข่าวของ ประกอบด้วย ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ และข่าวสังคม รวมถึงรูปแบบเนื้อหา ประกอบด้วยข่าว บทความ

และบทบรรณาธิการ รวมถึงมีการจำแนกคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับภัยแล้ง ที่ปรากฏอยู่ในข่าว โดยจำแนกออกเป็นคำว่า ภัยแล้ง ฝนแล้ง และฝนทิ้งช่วง

3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บเนื้อหาข่าว บทความ บทบรรณาธิการ ที่นำเสนอเกี่ยวกับภัยแล้งในปี พ.ศ. 2558 โดยคัดเลือกเฉพาะที่ตีพิมพ์ผ่านหนังสือพิมพ์รายวันเท่านั้น และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ผู้วิจัย ได้จับสลากสุ่มเลือกวันที่เก็บข้อมูล โดยเลือกเก็บเฉพาะหนังสือพิมพ์ที่ตีข่าวเฉพาะวันคี่เท่านั้น

3.4 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยสนใจการนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558 ที่ถูกตีพิมพ์ผ่านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด ต่อเนื่องมาตั้งแต่ช่วงเดือนมีนาคม 2558 ซึ่งสถานการณ์เริ่มทวีความรุนแรง มีการตีพิมพ์ข่าวต่อเนื่อง และพบว่ามีปริมาณมากขึ้นในช่วงเดือนพฤษภาคม ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558 ทุกรูปแบบ จนกระทั่งความถี่ในการนำเสนอเริ่มลดลงในช่วงปลายเดือนกรกฎาคม ทำให้มีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 3 เดือน ซึ่งได้รวบรวมหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ ทุกวัน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม-31 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 เป็นเวลา 92 วัน มีหนังสือพิมพ์จำนวน 184 ฉบับ มีการนำเสนอข่าวภัยแล้งจำนวน 111 ข่าว

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ทั้งการใช้ตารางบันทึกเนื้อหา (Coding Sheet) รายละเอียดในการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

3.5.1 การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณ ศึกษาความถี่และคำร้อยละโดยจะลงรหัสในตารางบันทึกเนื้อหา แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 13 ส่วน ได้แก่

- 1) วิเคราะห์การนำเสนอข่าวภัยแล้งทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด
- 2) วิเคราะห์การนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเปรียบเทียบกับข่าวสด
- 3) วิเคราะห์การนำเสนอประเภทข่าวภัยแล้งทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด
- 4) วิเคราะห์การนำเสนอประเภทข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเปรียบเทียบกับข่าวสด
- 5) วิเคราะห์การนำเสนอประเภทการสื่อข่าวภัยแล้งทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด
- 6) วิเคราะห์การนำเสนอประเภทการสื่อข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเปรียบเทียบกับข่าวสด
- 7) วิเคราะห์การนำเสนอข่าวภัยแล้งตามระยะการเกิดทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด
- 8) วิเคราะห์การนำเสนอข่าวภัยแล้งตามระยะการเกิดของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเปรียบเทียบกับข่าวสด

กับข่าวสด

- 9) วิเคราะห์การนำเสนอข่าวจำนวนคำว่าภัยแล้งทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด
- 10) วิเคราะห์การนำเสนอข่าวจำนวนคำว่าภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเปรียบเทียบกับข่าวสด
- 11) วิเคราะห์การนำเสนอข่าวความหมายคำว่าภัยแล้งทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด
- 12) วิเคราะห์การนำเสนอข่าวความหมายคำว่าภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเปรียบ

กับข่าวสด

- 13) วิเคราะห์การนำเสนอแหล่งข่าวที่ปรากฏทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสด

3.5.2 การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ ศึกษาวิเคราะห์การนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ในด้านการนำเสนอ ประเภทของข่าว ประเภทการสื่อข่าว จำนวนคำ ความหมายคำ และแหล่งข่าวที่ใช้

3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดสอบความเชื่อมั่นนี้ เพื่อให้ผู้วิจัยมั่นใจได้ว่าการวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยมีความน่าเชื่อถือ โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูล มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์ภายนอก ผู้วิจัยจึงใช้สูตรในการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการสุ่มตัวอย่างของข่าวภัยแล้ง ทุกรูปแบบให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มประจักษ์ ซึ่งเป็นสื่อมวลชนหนังสือพิมพ์ด้านเศรษฐกิจจำนวน 2 ท่าน ร่วมตรวจสอบ การวิเคราะห์มีการทดสอบความเชื่อมั่นอาศัยหลักการคำนวณของ Holsti (1969) ในการคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร } R = \frac{2 (C_{1,2})}{C_1 + C_2}$$

$$R = \text{ค่าความเชื่อมั่น}$$

$$C_{1,2} = \text{จำนวนรายเรื่องซึ่งผู้ลงรหัส 2 คน มีความเห็นตรงกัน}$$

$$C_1 + C_2 = \text{จำนวนรายเรื่องทั้งหมดที่ผู้ลงรหัส 2 คน ศึกษา}$$

แทนค่าสูตร

$$\text{สูตร } R = \frac{2 (C_{1,2})}{C_1 + C_2}$$

$$R = \frac{2 (107)}{111 + 111}$$

$$R = \frac{2 (107)}{222}$$

$$R = 0.96$$

ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้จากความสอดคล้องของความเห็นที่ตรงกันในการลงรหัสของผู้ลงรหัส 2 คน มีค่าเท่ากับ 0.96 ซึ่งมากกว่า 0.75 จึงถือว่าเครื่องมือและการลงรหัสมีความน่าเชื่อถือ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558: กรณีศึกษาเปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวที่นำเสนอทั้งหมดและในการนำเสนอข่าวภัยแล้งนั้น มีการแบ่งการนำเสนอจำนวนคำทั้งหมด ประเภทของข่าว ประเภทของการสื่อข่าว ระยะเวลาของภัยแล้ง และการเรียกภัยแล้ง แตกต่างกันอย่างใด โดยการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้งในปริมาณและเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558 ในกลุ่มตัวอย่าง คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด ใช้หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit Of Analysis) คือการพิจารณาข่าวย่อย (Item) และใช้หน่วยในการระบุจำนวนเป็น การปรากฏ (Appearance) โดยการพิจารณาว่าในแต่ละหนังสือพิมพ์ได้มีการเสนอเนื้อหาข่าวภัยแล้ง เป็นจำนวนกี่ครั้ง ในระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม – 31 กรกฎาคม 2558 รวมจำนวน 51 ฉบับ และเก็บข้อมูลเฉพาะข่าวที่ถูกตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ ย้อนหลังในช่วงระยะเวลาที่ศึกษา แล้วจึงนำมาบันทึกข้อมูลโดยใช้ Coding Sheet ที่แยกประเภทออกเป็น

- 1.1) จำนวนคำ
- 1.2) ประเภทข่าว ซึ่งแยกย่อยออกเป็น
  - 1.2.1) ข่าวการเมือง
  - 1.2.2) ข่าวเศรษฐกิจ
  - 1.2.3) ข่าวสังคม
- 1.3) ประเภทการสื่อข่าว ซึ่งแยกย่อยออกเป็น
  - 1.3.1) ประเภทข่าว
  - 1.3.2) ประเภทบทความ
  - 1.3.3) ประเภทบทบรรณาธิการ
- 1.4) ระยะเวลาของภัยแล้ง ซึ่งแยกย่อยออกเป็น
  - 1.4.1) ระยะเวลาก่อนเกิดภัยแล้ง
  - 1.4.2) ระยะเวลาระหว่างเกิดภัยแล้ง
  - 1.4.3) ระยะเวลาหลังเกิดภัยแล้ง
- 1.5) การเรียกภัยแล้ง ซึ่งแยกย่อยออกเป็น
  - 1.5.1) ภัยแล้ง
  - 1.5.2) ฝนแล้ง
  - 1.5.3) ฝนทิ้งช่วง

ตารางที่ 4.1: เปรียบเทียบการนำเสนอข่าวภัยแล้ง

ตารางเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวภัยแล้งและแสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยและหนังสือพิมพ์ข่าวสด																		
หนังสือพิมพ์	จำนวนฉบับ	จำนวนเรื่อง	จำนวนคำทั้งหมด	จำนวนคำแบ่งตามรายเดือน			ประเภทข่าว			ประเภทการสื่อข่าว			ระยะของภัยแล้ง			การเรียกภัยแล้ง		
				พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	การเมือง	เศรษฐกิจ	สังคม	ข่าว	บทความ	บทบรรณาธิการ	ก่อนเกิด	ระหว่างเกิด	หลังเกิด	ภัยแล้ง	ฝนแล้ง	ฝนทิ้งช่วง
ไทยรัฐ	24 (44.4%)	60 (54.1%)	66,231 (52.4%)	1,703 (2.6%)	14,315 (21.6%)	50,213 (75.8%)	30 (38.4%)	24 (30.8%)	24 (30.8%)	40 (66.7%)	18 (30.0%)	2 (3.3%)	19 (23.2%)	40 (59.7%)	16 (19.5%)	346 (95.8%)	4 (1.2%)	11 (3.0%)
ข่าวสด	30 (55.6%)	51 (45.9%)	60,164 (47.6%)	1,523 (2.5%)	17,710 (29.5%)	40,931 (68%)	24 (37.0%)	19 (29.2%)	22 (33.8%)	40 (78.4%)	9 (17.6%)	2 (4.0%)	15 (22.4%)	47 (57.3%)	12 (17.9%)	229 (89.5%)	8 (3.1%)	19 (7.4%)
Chi-Square Tests				Value	df	Asymp. Sig. (2-Sided)	Value	df	Asymp. Sig. (2-Sided)	Value	df	Asymp. Sig. (2-Sided)	Value	df	Asymp. Sig. (2-Sided)	Value	df	Asymp. Sig. (2-Sided)
Pearson Chi-Square				1026.366	2	.000	.154	2	.926	2.285	2	.319	1.599	2	.450	9.685	2	.008

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.2: แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยและหนังสือพิมพ์ชาวสต

	การวางตำแหน่งการเสนอข่าวภัยแล้งมากที่สุด 5 อันดับ และจำนวนครั้งในการนำเสนอ					การใช้แหล่งข่าวในการนำเสนอข่าวภัยแล้งมากที่สุด 5 อันดับ และจำนวนครั้งในการนำเสนอ				
	ไทยรัฐ	หน้า 1 19 ครั้ง (35.1%)	หน้า 8 12 ครั้ง (22.2%)	หน้า 9 10 ครั้ง (18.5%)	หน้า 5 7 ครั้ง (12.9%)	หน้า 15 6 ครั้ง (11.1%)	นายกรัฐมนตรี 5 ครั้ง	รณว.เกษตร และสหกรณ์ 4 ครั้ง	แม่ลูกจันทร์ คอลัมนิสต์ 3 ครั้ง	ลมเปลี่ยนทิศ คอลัมนิสต์ 3 ครั้ง
ชาวสต	หน้า 1 16 ครั้ง (32.6%)	หน้า 8 13 ครั้ง (26.5%)	หน้า 15 8 ครั้ง (16.3%)	หน้า 6 6 ครั้ง (12.2%)	หน้า 16 6 ครั้ง (12.2%)	นายกรัฐมนตรี 8 ครั้ง	ทีวี มีเงิน 7 ครั้ง	รณว.เกษตร 2 ครั้ง	รณว.มหาดไทย 2 ครั้ง	ผอ.ศูนย์ พยากรณ์ 2 ครั้ง

ผู้วิจัยขอรายงานผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ

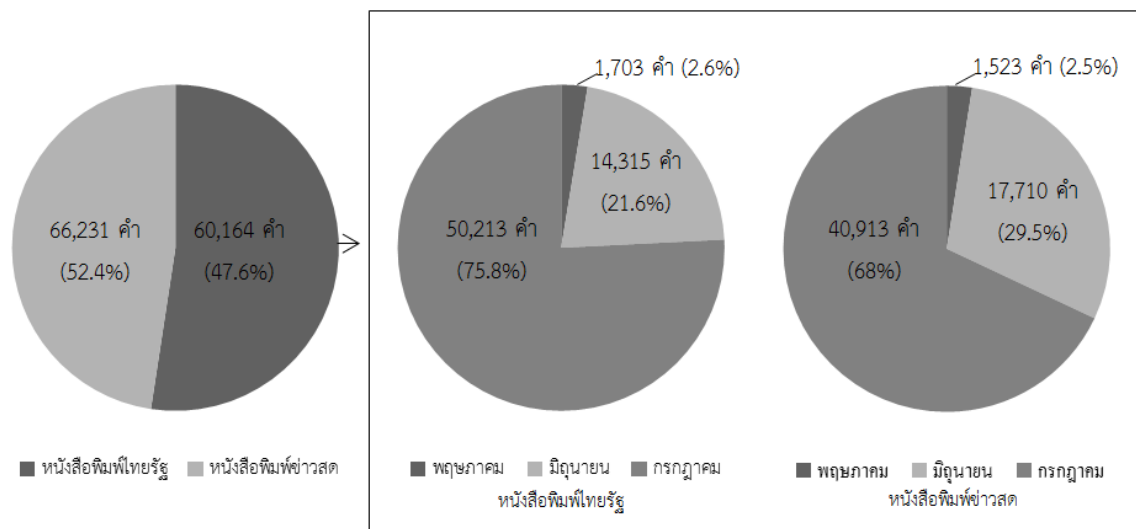
- 1) เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดในการนำเสนอข่าวภัยแล้ง (วิเคราะห์ในเชิงปริมาณและคุณภาพ)
- 2) การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

4.1 ส่วนที่ 1 เปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดในการนำเสนอข่าวภัยแล้ง

การเก็บข้อมูลจำนวนรายเรื่องในการนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด พบว่า หนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการตีพิมพ์ข่าวภัยแล้ง จำนวน 30 ฉบับ มากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่ตีพิมพ์ 24 ฉบับ (คิดเป็นร้อยละ 55.6 และ 44.4 ตามลำดับ) แต่เมื่อพิจารณาจำนวนข่าวภัยแล้งเป็นรายเรื่อง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีการนำเสนอข่าวภัยแล้ง รวม 60 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 54.1 มากกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสด ที่นำเสนอ 51 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 45.9 รวมทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเสนอข่าวภัยแล้ง คิดเป็นจำนวนคำ ทั้งหมด 66,231 คำ มากกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่เสนอข่าวภัยแล้ง รวมจำนวนคำที่ 60,164 คำ (คิดเป็นร้อยละ 52.4 และ 47.6 ตามลำดับ) แต่หนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการใช้ค่าเฉลี่ยจำนวนคำในการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยนำเสนอค่าเฉลี่ยคำที่ 1,180 คำ และ 1,104 คำ ตามลำดับ

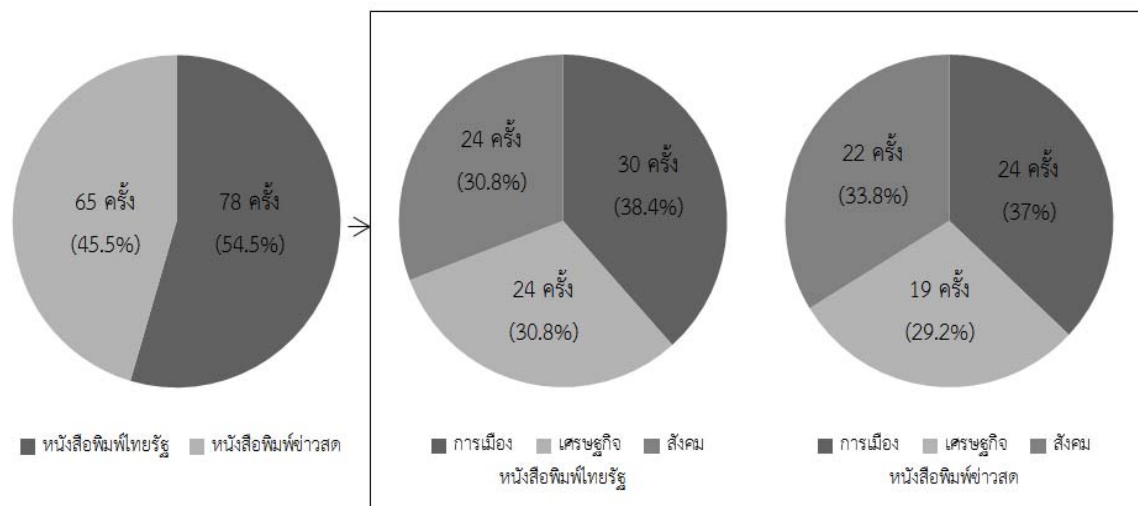
เมื่อจำแนกการนำเสนอข่าวภัยแล้งเป็นรายเดือน พบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอข่าวภัยแล้ง ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2558 รวม 1,703 คำ มากกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่นำเสนอ 1,523 คำ (ร้อยละ 2.6 และ 2.5) แต่การนำเสนอในเดือนมิถุนายน 2558 หนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอ 17,710 คำ (ร้อยละ 29.5) มากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่นำเสนอ 14,315 คำ (ร้อยละ 21.6) ต่อมาในเดือนกรกฎาคม 2558 ซึ่งเป็นเดือนสุดท้ายในการเก็บข้อมูล พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 50,213 คำ มากกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่นำเสนอ 40,931 คำ (ร้อยละ 75.8 และ 68) ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1: จำนวนค่าในการนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

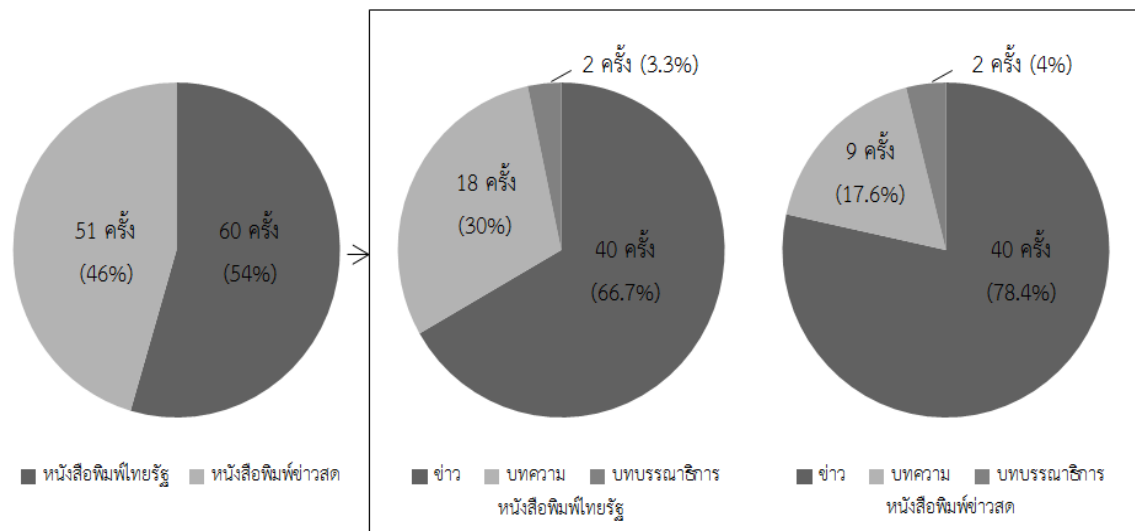
จากการเก็บข้อมูลพิจารณาเปรียบเทียบจำนวนค่าโดยแยกประเภทเนื้อหาในการนำเสนอ ในด้านประเภทข่าว ประเภทข่าวการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความถี่รายเรื่องในการนำเสนอมากที่สุด โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 30 ครั้ง (ร้อยละ 38.4) คิดเป็นจำนวน 44,877 ค่า ใช้ค่าเฉลี่ยจำนวนค่าในการเสนอที่ 1,496 ค่า ส่วนหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอ 24 ครั้ง (ร้อยละ 37) แต่มีจำนวนค่าในการนำเสนอมากกว่าที่ 48,313 ค่า และมีค่าเฉลี่ยจำนวนค่าในการนำเสนอมากกว่าที่ 2,013 ค่า ถัดมาในประเภทข่าวสังคม หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีความถี่รายเรื่องการนำเสนอเท่ากับประเภทข่าวเศรษฐกิจที่ 24 ครั้ง (ร้อยละ 30.8) แต่ประเภทข่าวสังคมมีการใช้จำนวนค่า 43,888 ค่า มีค่าเฉลี่ยใช้จำนวนค่าที่ 1,829 ค่า มากกว่าประเภทข่าวเศรษฐกิจที่มีการใช้จำนวนค่า 13,848 ค่า มีค่าเฉลี่ยใช้จำนวนค่าที่ 577 ค่า เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ข่าวสด ที่มีความถี่ในการนำเสนอประเภทข่าวสังคม โดยมีความถี่รายเรื่อง 22 ครั้ง (ร้อยละ 33.8) มีการใช้จำนวนค่าถึง 35,231 ค่า มีค่าเฉลี่ยใช้จำนวนค่าที่ 1,532 ค่า สูงกว่าประเภทข่าวเศรษฐกิจที่มีความถี่การนำเสนอ 19 ครั้ง (ร้อยละ 29.2) มีการใช้จำนวนค่า 13,692 ค่า และมีค่าเฉลี่ยใช้จำนวนค่าที่ 761 ค่า ดังภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2: การนำเสนอประเภทข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

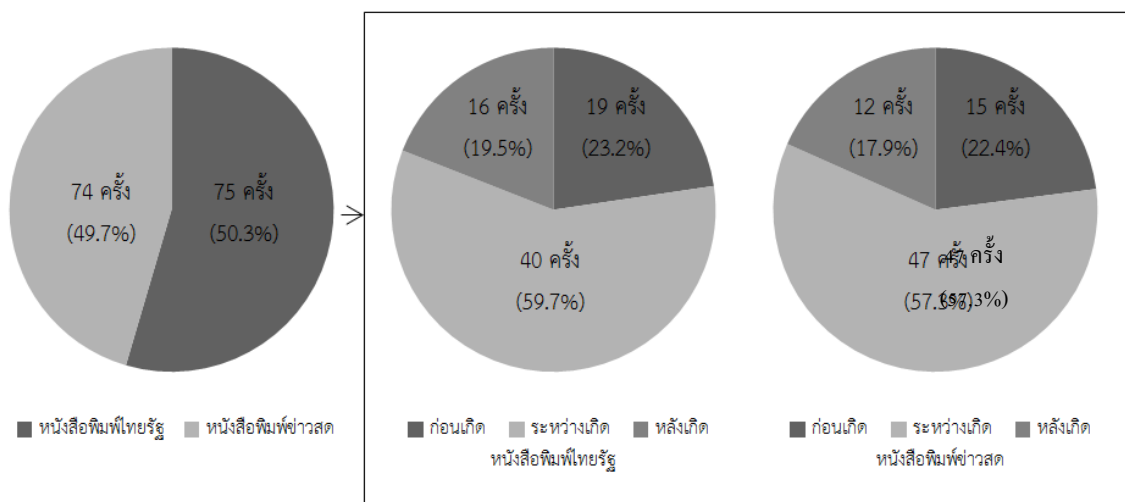
ในด้านประเภทการสื่อข่าว ประเภทการรายงานข่าว หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด พบความถี่ในการนำเสนอมากที่สุด คือฉบับละ 40 ครั้ง (ร้อยละ 66.7 และ 78.4 ตามลำดับ) และมีจำนวนคำที่ใช้ในการนำเสนอรวมกัน 105,758 คำ โดยหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 1,337 คำ มากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 1,307 คำ รองลงมาเป็นการนำเสนอประเภทบทความ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30 มีค่าเฉลี่ยการใช้จำนวนคำที่ 722 คำ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด นำเสนอ 9 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 17.6 มีค่าเฉลี่ยการใช้จำนวนคำที่ 660 คำ ขณะที่มีการเสนอประเภทบรรณาธิการน้อยที่สุด โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสดนำเสนอฉบับละ 2 ครั้ง (ร้อยละ 3.3 และ 4 มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 489 และ 377 คำ ตามลำดับ) ดังภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3: การนำเสนอประเภทการสื่อข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

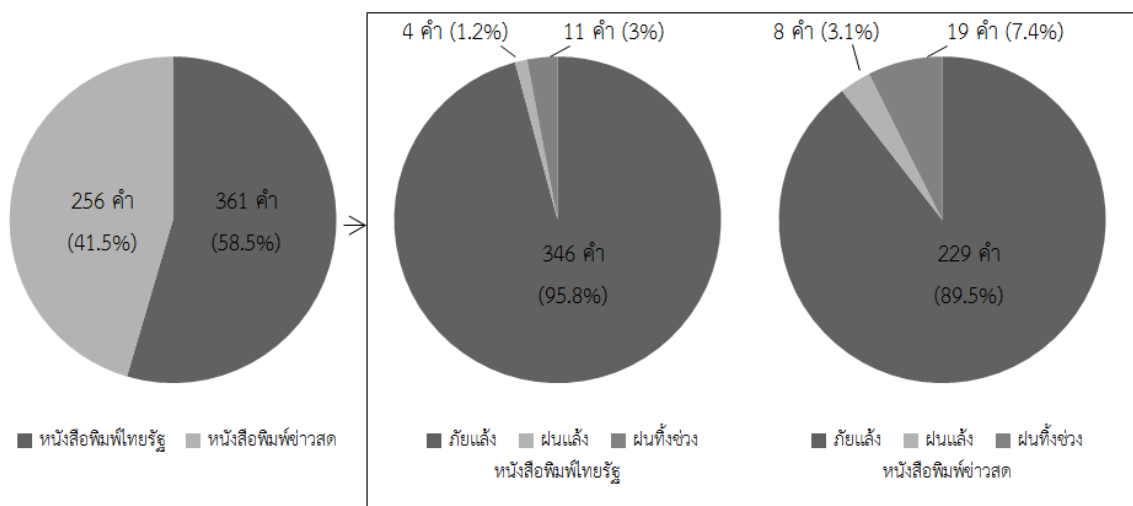
ด้านการนำเสนอข่าวภัยแล้ง ประเภทระยะของการเกิดภัยแล้ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดพบความถี่ในการนำเสนอระยะระหว่างเกิดภัยแล้งมากที่สุดที่ 40 ครั้งและ 47 ครั้ง (ร้อยละ 59.7 และ 57.3) หนังสือพิมพ์ข่าวสดมีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 1,396 คำ มากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 1,263 คำ รองลงมาคือการนำเสนอระยะก่อนเกิดภัยแล้ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 19 ครั้ง (ร้อยละ 23.2) มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 1,273 คำ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด นำเสนอ 15 ครั้ง (ร้อยละ 15) มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 1,083 คำ โดยการนำเสนอข่าวในระยะหลังเกิดภัยแล้งพบว่า มีความถี่น้อยที่สุด หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 16 ครั้ง (ร้อยละ 19.5) มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 1,450 คำ และหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอ 12 ครั้ง (ร้อยละ 17.9) มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 2,175 คำ ดังภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4: การนำเสนอการสื่อข่าวระยะการเกิดภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

ด้านการนำเสนอประเภทของการเรียกภัยแล้ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐพบความถี่ในการรายงาน คำว่า “ภัยแล้ง” สูงที่สุดรวม 346 คำ (ร้อยละ 95.8) มีจำนวนคำในการนำเสนอเฉลี่ยที่ 6 คำ ถัดมาคือ คำว่า “ฝนทิ้งช่วง” มีความถี่ในการใช้รวม 11 คำ (ร้อยละ 3) มีจำนวนคำในการนำเสนอเฉลี่ยที่ 2 คำ และมีการใช้คำว่า “ฝนแล้ง” รวม 4 คำ (ร้อยละ 1.2) มีจำนวนคำในการนำเสนอเฉลี่ยที่ 1 คำ มากกว่า หนังสือพิมพ์ข่าวสด ที่พบความถี่ในการรายงานคำว่า ภัยแล้ง สูงที่สุดรวม 229 คำ (ร้อยละ 89.5) มีจำนวนคำในการนำเสนอเฉลี่ยที่ 5 คำ ถัดมาคือคำว่า ฝนทิ้งช่วง มีความถี่ในการใช้รวม 19 คำ (ร้อยละ 7.4) มีจำนวนคำในการนำเสนอเฉลี่ย 2 คำ และมีการใช้คำว่า ฝนแล้ง รวม 8 คำ (ร้อยละ 3.1) มีจำนวนคำในการนำเสนอเฉลี่ยที่ 1 คำ ดังภาพที่ 4.5

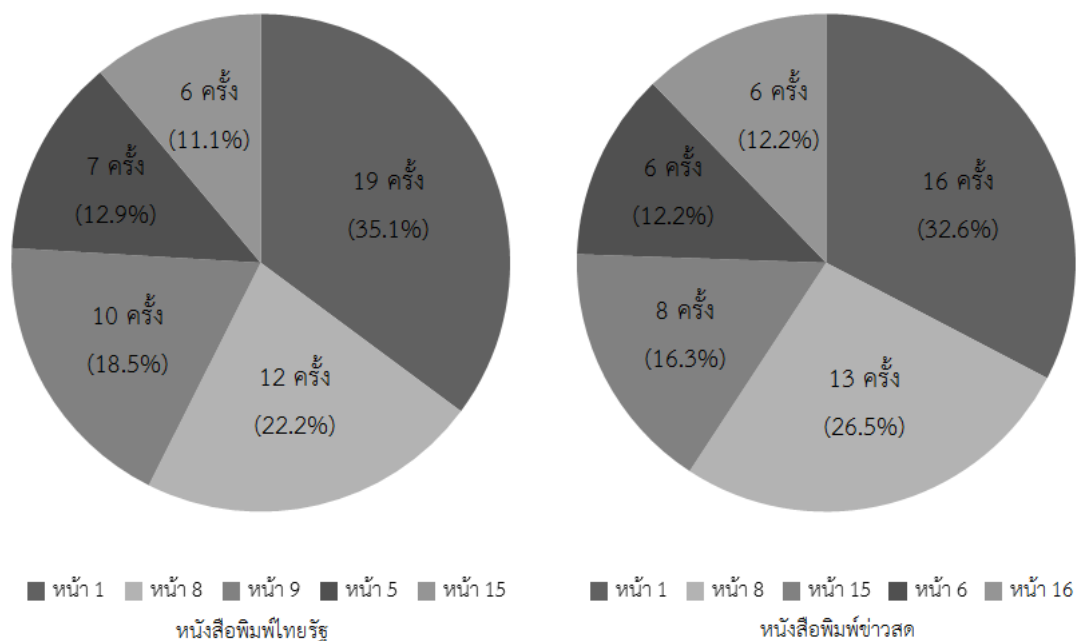
ภาพที่ 4.5: การนำเสนอการเรียกภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

ด้านการนำเสนอข่าวภัยแล้ง จำแนกตามตำแหน่งในการนำเสนอมากที่สุด 5 อันดับ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นำเสนอที่ตำแหน่งหน้า 1 รวม 19 ครั้ง (ร้อยละ 35.1) รองลงมาถูกนำเสนอที่หน้า 8 จำนวน 12 ครั้ง (ร้อยละ 22.2) หน้า 9 จำนวน 10 ครั้ง (ร้อยละ 18.5) หน้า 5 จำนวน 7 ครั้ง (ร้อยละ 12.9) และหน้า 15 จำนวน 6 ครั้ง (ร้อยละ 11.1) ขณะที่หนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอในหน้า 1 มากที่สุดรวม 16 ครั้ง (ร้อยละ 32.6) รองลงมาถูกนำเสนอที่หน้า 8 จำนวน 13 ครั้ง (ร้อยละ 26.5) หน้า 15 จำนวน 8 ครั้ง (ร้อยละ 16.3) หน้า 6 จำนวน 6 ครั้ง (ร้อยละ 12.2) และหน้า 16 จำนวน 6 ครั้ง (ร้อยละ 12.2)

นอกจากนี้ แหล่งข่าวที่ปรากฏในข่าวภัยแล้งที่ถูกนำเสนอพิจารณาเป็นรายเรื่อง มากที่สุด 5 อันดับ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ “พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา” นายกรัฐมนตรี มากที่สุด รวม 5 ครั้ง ถัดมาคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 4 ครั้ง คอลัมน์แม่ลูกจันทร์ 3 ครั้ง คอลัมน์ลมเปลี่ยนทิศ 3 ครั้ง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง 2 ครั้ง ส่วนหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอแหล่งข่าว คือ “พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา” นายกรัฐมนตรี มากที่สุดเช่นเดียวกัน รวม 8 ครั้ง ถัดมาคือ คอลัมน์ทีวี มีเงิน 7 ครั้ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2 ครั้ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย 2 ครั้ง และผู้อำนวยการศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย 2 ครั้ง ดังภาพที่ 4.6

ภาพที่ 4.6: ตำแหน่งในการนำเสนอข่าวภัยแล้ง 5 อันดับของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

4.2 ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การศึกษาเฉพาะบุคคลเรื่องการนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558 ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยรวม 5 ข้อ และสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังนี้

4.2.1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการนำเสนอจำนวนคำแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่าการนำเสนอจำนวนคำภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=.000$ ($\chi^2(2, N = 126,395) = 1026.366$

เนื่องจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความแตกต่างในการเสนอจำนวนคำอย่างชัดเจน ทั้งในด้านการนำเสนอจำนวนรายเรื่อง ที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 60 เรื่อง มากกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่นำเสนอ 51 เรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการนำเสนอจำนวนคำที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ คิดเป็นจำนวนคำรวม 66,231 คำ มีค่าเฉลี่ยการใช้คำที่ 1,180 คำ มากกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่มีการใช้คำรวม 60,164 คำ มีค่าเฉลี่ยในการใช้คำที่ 1,180 คำ ขณะที่เมื่อพิจารณาการนำเสนอคำโดยแบ่งเป็นรายเดือน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอจำนวนคำสูงกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสด ในเดือนพฤษภาคม และกรกฎาคม ส่วนเดือนมิถุนายน หนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการเสนอจำนวนคำสูงกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเล็กน้อย

ขณะที่เมื่อพิจารณาจากการวางตำแหน่งข่าวภัยแล้งไว้ที่หน้า 1 ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ มีการนำเสนอประเภทของข่าวทั้งข่าวการเมือง ข่าวสังคมและข่าวเศรษฐกิจ และมีการใช้จำนวนคำมากที่สุด โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอข่าวภัยแล้งในหน้า 1 รวม 19 ครั้ง มากกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดรวม 16 ครั้ง ขณะที่ในด้านการนำเสนอแหล่งข่าว หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด เลื่อนนำเสนอข่าวของ “พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา” นายกรัฐมนตรี เป็นรายเรื่องสูงสุด เนื่องจากนายกรัฐมนตรามีบทบาทสำคัญในการบริหาร ปกครอง และแก้ปัญหาภัยแล้ง

อย่างไรก็ตาม จากการเก็บตัวอย่างข่าวภัยแล้งที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดเมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่อง พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นำเสนอข่าวภัยแล้ง เรื่อง “ชุด 500 บ่อบาดาล ชะลอนาปีถึง ส.ค.” (2558) ซึ่งมีการใช้จำนวนคำ รายเรื่องสูงสุด ที่ 4,326 คำ มีจำนวนตำแหน่งในการนำเสนอข่าวคือ หน้าที่ 1, 11 และ 12 น้อยกว่าการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ข่าวสด เรื่อง “น้ำเค็มทะลักถึงกรุงแล้ว” (2558) มีการใช้จำนวนคำ รายเรื่องสูงสุด ที่ 4,844 คำ แต่มีตำแหน่งในการนำเสนอข่าวคือ หน้าที่ 1 และ 14 โดยหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับ ให้ความสำคัญในการเลือกแหล่งข่าวคือ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เช่นเดียวกัน

ภาพที่ 4.7: ภาพข่าว “ชุด 500 บ่อบาดาล ชะลอนาปีถึง ส.ค.” (2558)

ครบ 500 บ่อบาดาล ชะลอนาปีถึง ส.ค.

กรม.สุภัยแล้ง เพิ่มเครื่องปั้นใช้ทำฝนหลวง
รัฐบาลทยอย 84 ล้าน เจาะบ่อบาดาลใหม่ 500 แห่งแก้อุทกภัยแล้ง

กระทรวงมหาดไทย เตรียมพร้อมรับมือภัยแล้งในภาคอีสาน โดยจะเร่งรัดการขุดบ่อบาดาลใหม่ 500 แห่งทั่วประเทศ ภายในสิ้นปีนี้ เพื่อช่วยเกษตรกรในช่วงฤดูแล้งที่กำลังมาถึง โดยคาดว่าจะใช้งบประมาณทั้งสิ้น 84 ล้านบาท

นายสุวิทย์ เมษินทรีย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวว่า การขุดบ่อบาดาลใหม่ 500 แห่งทั่วประเทศ เป็นโครงการที่รัฐบาลได้ริเริ่มขึ้น เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในช่วงฤดูแล้งที่กำลังมาถึง โดยคาดว่าจะใช้งบประมาณทั้งสิ้น 84 ล้านบาท

นายสุวิทย์ กล่าวว่า การขุดบ่อบาดาลใหม่ 500 แห่งทั่วประเทศ เป็นโครงการที่รัฐบาลได้ริเริ่มขึ้น เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในช่วงฤดูแล้งที่กำลังมาถึง โดยคาดว่าจะใช้งบประมาณทั้งสิ้น 84 ล้านบาท

นายสุวิทย์ กล่าวว่า การขุดบ่อบาดาลใหม่ 500 แห่งทั่วประเทศ เป็นโครงการที่รัฐบาลได้ริเริ่มขึ้น เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในช่วงฤดูแล้งที่กำลังมาถึง โดยคาดว่าจะใช้งบประมาณทั้งสิ้น 84 ล้านบาท

ที่มา: ชุด 500 บ่อบาดาล ชะลอนาปีถึง ส.ค. (2558, 25 มิถุนายน). ไทยรัฐ, หน้า 1, 11, 12.

ภาพที่ 4.8: ภาพข่าว “น้ำเค็มทะเลลึกถึงกรุงแล้ว” (2558)

ที่มา: น้ำเค็มทะเลลึกถึงกรุงแล้ว. (2558, 21 กรกฎาคม). ข่าวสด, หน้า 1, 14.

4.2.2 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอประเภทของข่าวภัยแล้งแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่าการนำเสนอประเภทข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับหนังสือพิมพ์

ข่าวสดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=.926$ ($\chi^2(2, N = 143) = .154$)

เนื่องจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความถี่ในการนำเสนอประเภทข่าวภัยแล้งใกล้เคียงกัน โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีความถี่ในการนำเสนอประเภทข่าวการเมือง 30 ครั้ง ใช้ค่าเฉลี่ยจำนวนคำในการเสนอที่ 1,496 คำ ใกล้เคียงกับหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่นำเสนอ 24 มีค่าเฉลี่ยจำนวนคำในการนำเสนอมากกว่าที่ 2,013 คำ ขณะที่ในประเภทข่าวสังคม หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีความถี่รายเรื่องการนำเสนอเท่ากับประเภทข่าวเศรษฐกิจ ที่ 24 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยใช้จำนวนคำที่ 1,829 คำ และ 577 คำ ตามลำดับ ใกล้เคียงกับหนังสือพิมพ์ข่าวสด ที่มีความถี่ในการนำเสนอข่าวสังคม มีความถี่รายเรื่อง 22 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยใช้จำนวนคำที่ 1,532 คำ และประเภทข่าวเศรษฐกิจที่มีความถี่การนำเสนอ 19 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยใช้จำนวนคำที่ 761 คำ

จากการเก็บตัวอย่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะเน้นไปที่การนำเสนอข่าว ประเภทข่าวการเมืองมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของภาครัฐ หน่วยงานราชการ และรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งจะเห็นได้จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหา เรื่อง “นายท ว้ากรมชล” (2558) ซึ่งระบุว่า นายกรัฐมนตรีผู้มีอำนาจสูงสุดในการบริหารราชการแผ่นดิน ไม่พอใจการทำงานของกรมชลประทาน ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักแห่งหนึ่งในการกำหนดยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาภัยแล้ง แต่ไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้น อีกทั้งยังทำงานล่าช้า จนส่งผลกระทบต่อประชาชนให้ได้รับความเดือดร้อน

การนำเสนอข่าวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ให้ความสำคัญในการติดตามแนวทางการแก้ไขปัญหาภัยแล้งจากทางราชการ เพื่อลดผลกระทบภัยแล้งและสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานภาครัฐไปยังภาคประชาชน ซึ่งเป็นบทบาทพื้นฐานของสื่อมวลชน และเป็นการนำเสนอข่าวประเภทการเมือง โดยให้น้ำหนักความสำคัญสูงสุด ผ่านการนำเสนอข่าวที่หน้า 1 ซึ่งเป็นข่าวที่ต้องการให้ประชาชนเกิดความสนใจมากที่สุด

ขณะที่หนังสือพิมพ์ข่าวสด เมื่อพิจารณาการนำเสนอข่าวการเมืองในวันที่ 1 กรกฎาคม 2558 พบว่ามีการนำเสนอในประเด็นข่าวที่ใกล้เคียงกัน จะเห็นได้จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหา เรื่อง “รบ.สั่งโรงตั้งจุด เก็บดอกขาวนา” (2558) โดยมีประเด็นรองของข่าวเกี่ยวกับนายกรัฐมนตรีแสดงความไม่พอใจการแก้ไขปัญหาของกรมชลประทานเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ แต่หนังสือพิมพ์ข่าวสดเลือกประเด็นที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐบาล ที่ส่งผลกระทบต่อปากท้องของประชาชนเป็นประเด็นหลักมากกว่า จะเห็นได้จากการนำเสนอข่าว ที่รัฐบาลสั่งการให้โรงรับจำนำของรัฐ ทั่วประเทศยกเว้นการคิดดอกเบี้ยจากการจำนำ เพื่อบรรเทาผลกระทบต่อประชาชนในช่วงภัยแล้ง

ภาพที่ 4.9: ภาพข่าว “นายกฯ ว่างกรมชล” (2558)

ที่มา: นายกรัฐมนตรี. (2558, 1 กรกฎาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 1, 13, 15.

ภาพที่ 4.10: ภาพข่าว “รบ.สั่งโรงตั้งต เก็บดอกชานา” (2558)

ที่มา: รบ.สั่งโรงตั้งต เก็บดอกชานา. (2558, 21 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 1, 16.

ขณะที่การเก็บตัวอย่างการนำเสนอประเภทข่าวสังคม หนังสือพิมพ์ไทยรัฐให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวประเภทนี้ไม่น้อยไปกว่าประเภทข่าวการเมือง จะเห็นได้จากตำแหน่งการวางข่าวจะถูกใช้ในหน้า 1 หลายครั้ง เนื่องจากบทบาทสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวนั้น จะต้องรายงานความเป็นไป รวมถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นภายในสังคม ในกรณีนี้จากปัญหาภัยแล้งได้สร้างผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมจะเห็นได้จากตัวอย่างของการนำเสนอข่าวภัยแล้งประเภทข่าวสังคม คือเรื่อง “น้ำประปากรุงส่อแวมวิฤติ” (2558) ที่ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งต่อความเป็นอยู่ในภาคครัวเรือน จากสถานการณ์น้ำประปาเพื่อใช้อุปโภคบริโภคอาจมีไม่เพียงพอ ประชาชนจะต้องมีการเตรียมตัวเพื่อรับมือสถานการณ์ ในการให้ข่าวสาร (To Inform)

จากการประเมินสถานการณ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาถึงประชาชน ขณะที่การนำเสนอประเภทข่าวสังคมของหนังสือพิมพ์ข่าวสด เป็นการรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคม จากผลกระทบภัยแล้งต่อวิถีชีวิต จะเห็นได้จากตัวอย่างของการนำเสนอข่าวภัยแล้งประเภทข่าวสังคม คือเรื่อง “ราชบุรี-แห่ขอฝน” (2558) ที่ชี้ให้เห็นถึงการประกอบพิธีกรรมแห่งนางแมวเพื่อขอให้ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล

ภาพที่ 4.11: ภาพข่าว “น้ำประปากรุงส่อแวมวิฤติ” (2558)

ที่มา: น้ำประปากรุงส่อแวมวิฤติ. (2558, 17 มิถุนายน). ไทยรัฐ, หน้า 12.

ภาพที่ 4.12: ภาพข่าว “ราชบุรี-แห่ขอฝน” (2558)

ไทยทีวีข่าวสด

● **ราชบุรี-แห่ขอฝน** วันที่ 14 มิ.ย. ผู้สื่อข่าวรับแจ้งจากนายอำนาจ บุญธรรม ประธานวัดนันทารามไทยวน ต.หนองปลาหมอ อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี ว่า ชาวไทยวนในพื้นที่ ต.หนองปลาหมอ จะประกอบพิธีแห่ขบวนขอฝน หลังจากในพื้นที่เกิดสภาพแห้งแล้ง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เกษตรกรมีน้ำสำหรับทำนาและการเกษตร จากการตรวจสอบพบชาวบ้านทั้งเด็กและผู้ใหญ่ แต่งหน้าคล้ายแมวหรือแมวเจ้า “สีทอง” แมวเทศนิยม ไปรอบหมู่บ้านทั้ง 16 หมู่บ้าน และเดินตามจังหวะเพลงกลองยาว โดยนายอำนาจกล่าวว่า ชาวไทยวน ประกอบอาชีพทำนาและเกษตรกรรม แต่ในช่วงนี้กลับพบปัญหาภัยแล้ง ชาวบ้านจึงแห่ขบวนขอฝนดังกล่าว

ที่มา: ราชบุรี-แห่ขอฝน. (2558, 15 มิถุนายน). *ข่าวสด*, หน้า 16.

การเก็บตัวอย่างการนำเสนอประเภทข่าวเศรษฐกิจ ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จะมีลักษณะข่าวที่ใช้พื้นที่ข่าวน้อย และมีตำแหน่งการวางข่าวในพื้นที่ประจำ โดยเฉพาะหน้า 8 ซึ่งเป็นหน้าข่าวเศรษฐกิจเท่านั้น นำเสนอข่าวเกี่ยวกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านเศรษฐกิจ การสร้างความเชื่อมั่นต่อภาคการค้าและการลงทุน รวมถึงบทบาทของภาคเอกชนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและประเมินผลกระทบปัจจัยเสี่ยงที่มีต่อการขยายตัวทางธุรกิจ จะเห็นได้จากตัวอย่างของการนำเสนอข่าวภัยแล้ง เรื่อง “ราคาผักพุ่งผักเขียวแพงสุดในรอบ 5 ปี” (2558) ระบุว่า กระทรวงพาณิชย์สถานการณ์ภัยแล้งที่รุนแรงที่สุดในรอบ 50 ปี ส่งผลให้ราคาพืชผักการเกษตรสำหรับบริโภคปรับราคาขึ้นแทบทุกรายการ เช่น ราคาผักเขียว ที่ปรับขึ้นมากิโลกรัมละ 50 บาท สูงที่สุดในรอบ 5 ปี ขณะที่หนังสือพิมพ์ข่าวสด มีการนำเสนอประเภทข่าวเศรษฐกิจ ในลักษณะข่าวที่ใช้พื้นที่ข่าวน้อย และมีตำแหน่งการวางข่าวในพื้นที่ประจำ โดยเฉพาะหน้า 8 เช่นกัน แต่อาจมีความแตกต่างในการเลือกนำเสนอประเด็นข่าว จะเห็นได้จากตัวอย่างของการนำเสนอข่าวภัยแล้ง เรื่อง “พาณิชย์เผยดัชนีเชื่อมั่นยังย่ำแย่-แต่เริ่มดีขึ้น” (2558) ข่าวที่หนังสือพิมพ์ข่าวสดเลือกนำเสนอประเด็นตัวเลขเศรษฐกิจมหภาคจากกระทรวงพาณิชย์ กรณีดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคที่ยังหดตัวจากปัญหาภัยแล้ง

ภาพที่ 4.13: ภาพข่าว “ราคาผักฟุ้งฟักเขียวแพงสุดในรอบ 5 ปี” (2558)

ที่มา: ราคาผักฟุ้งฟักเขียวแพงสุดในรอบ 5 ปี. (2558, 13 กรกฎาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 9.

ภาพที่ 4.14: ภาพข่าว “พาณิชย์เผยดัชนีเชื่อมั่นยังย่ำแย่-แต่เริ่มดีขึ้น” (2558)

ที่มา: พาณิชย์เผยดัชนีเชื่อมั่นยังย่ำแย่-แต่เริ่มดีขึ้น. (2558, 13 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 8.

4.2.3 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอประเภทของการสื่อข่าวภัยแล้งแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่าการนำเสนอประเภทการสื่อข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับหนังสือพิมพ์ข่าวสดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=0.319$ ($\chi^2(2, N = 111) = 2.285$)

เนื่องจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความถี่ในการนำเสนอประเภทการสื่อข่าวภัยแล้งใกล้เคียงกัน จะเห็นได้จากการนำเสนอประเภทการรายงานข่าวมากที่สุดฉบับละ 40 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยในการใช้คำใกล้เคียงกันที่ 1,337 และ 1,307 คำตามลำดับ ขณะที่การนำเสนอบทความหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด นำเสนอที่ 18 และ 9 ครั้ง และมีค่าเฉลี่ยในการใช้คำใกล้เคียงกันที่ 722 และ 660 คำตามลำดับ และมีความถี่ในการนำเสนอบทบรรณาธิการน้อยที่สุดเช่นเดียวกัน โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอฉบับละ 2 มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำใกล้เคียงกันที่ 489 และ 377 คำ

จากการเก็บตัวอย่างประเภทการสื่อข่าว หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จะเน้นประเภทของการสื่อข่าวภัยแล้งในด้านการรายงานข่าวมากที่สุด ซึ่งเป็นเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชน ในบทบาทการให้ข่าวสาร (Information Function) รายงานข้อเท็จจริงให้ประชาชนรับทราบ โดยการรายงานข่าวจะมีรูปแบบเฉพาะ เช่น มีการพาดหัวข่าว พาดหัวข่าวรอง มีโปรยข่าว ระบุชื่อแหล่งข่าวชัดเจน จะเห็นได้จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหาการนำเสนอข่าว เรื่อง “ชาวนาฆ่าตัวตาย หนีภัยแล้ง” (2558) มีองค์ประกอบของข่าวที่ชัดเจนคือ พาดหัวข่าว ในที่นี้หมายถึง ชาวนาฆ่าตัวตายหนีภัยแล้ง พาดหัวรองคือ เกษตรกรดินเต็มที่ขนสมบัติครก-สากเข้าโรงตั้ง โปรยข่าวคือ แล้งยังวิกฤติ แก่งก้อทะเลสาบเหนือเขื่อนภูมิพล แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ จ. ลำพูน น้ำแห้งสนิท ขณะที่หนังสือพิมพ์ข่าวสดให้ความสำคัญกับการรายงานข่าวมากที่สุดเช่นกัน ชัดเจน จะเห็นได้จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหาการนำเสนอข่าว เรื่อง “ยิงตัวดับเช่นแล้ง” (2558) มีองค์ประกอบข่าวครบถ้วนเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คือ พาดหัวข่าว ในที่นี้หมายถึง ยิงตัวดับเช่นแล้ง พาดหัวรองคือ ชาวนาที่อีสานเครียดข้าวตาย ระบายฝนเทียม โปรยข่าวคือ เครียดแล้ง ชาวบ้านนครพนมสุดทนเห็นข้าวยืนต้นตายคว่ำปิ่นแก๊ป

ภาพที่ 4.15: ภาพข่าว “ชวานาฆ่าตัวตาย หนีภัยแล้ง” (2558)

ชวานาฆ่าตัวตาย หนีภัยแล้ง

หนีภัยแล้ง

เกษตรกร ก้มเก็บที่ ขนสนเป็ด ศึก-สาก เฝ้าไร่ถึง
และนักวิฤกษ์ ทุ่งแกว พละสาบเหงื่อเชื่อม ภูผาแล้ง แหล่งทุ่งเขียว สักกัญ จ.ลำปาง นานแห่ง สนิท * สัปดาห์ที่ 14

ชวานา * สัปดาห์ที่ 14
เกษตรกรรายหนึ่ง (หน้า) และเกษตรกรรายอื่น (ขวา) กำลังเก็บเกี่ยวข้าวในแปลงนาของตนในจังหวัดลำปาง ขณะนี้เกษตรกรกำลังประสบกับภัยแล้งอย่างหนักเนื่องจากฝนไม่ตกมาเป็นเวลานาน ทำให้ดินแห้งและน้ำในคลองเหือดแห้งไปมากแล้ว

เกษตรกรรายหนึ่ง (หน้า) และเกษตรกรรายอื่น (ขวา) กำลังเก็บเกี่ยวข้าวในแปลงนาของตนในจังหวัดลำปาง ขณะนี้เกษตรกรกำลังประสบกับภัยแล้งอย่างหนักเนื่องจากฝนไม่ตกมาเป็นเวลานาน ทำให้ดินแห้งและน้ำในคลองเหือดแห้งไปมากแล้ว

เกษตรกรรายหนึ่ง (หน้า) และเกษตรกรรายอื่น (ขวา) กำลังเก็บเกี่ยวข้าวในแปลงนาของตนในจังหวัดลำปาง ขณะนี้เกษตรกรกำลังประสบกับภัยแล้งอย่างหนักเนื่องจากฝนไม่ตกมาเป็นเวลานาน ทำให้ดินแห้งและน้ำในคลองเหือดแห้งไปมากแล้ว

ที่มา: ชวานาฆ่าตัวตาย หนีภัยแล้ง. (2558, 3 กรกฎาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 1, 14, 19.

ภาพที่ 4.16: ภาพข่าว “ยิงตัวดับเช่นแล้ง” (2558)

ยิงตัวดับเช่นแล้ง

ชวานาที่อีสาน เครียดฆ่าตัวตาย รบ.ลุยฝนเทียม

เครียดแล้ง ชวานานครพนม สุกหม่นในข้าวขึ้นต้นตาย ครว้ ปิ่นแก้ว

เชียวแล้ง □ ต่อจากหน้า 1
แล้งแล้ง ภัยแล้งอย่างหนัก ทั่วทั้งภาค โดยเฉพาะในภาคอีสาน เกษตรกรต้องประสบกับภัยแล้งอย่างหนัก เนื่องจากฝนไม่ตกมาเป็นเวลานาน ทำให้ดินแห้งและน้ำในคลองเหือดแห้งไปมากแล้ว

เกษตรกรรายหนึ่ง (หน้า) และเกษตรกรรายอื่น (ขวา) กำลังเก็บเกี่ยวข้าวในแปลงนาของตนในจังหวัดลำปาง ขณะนี้เกษตรกรกำลังประสบกับภัยแล้งอย่างหนักเนื่องจากฝนไม่ตกมาเป็นเวลานาน ทำให้ดินแห้งและน้ำในคลองเหือดแห้งไปมากแล้ว

เกษตรกรรายหนึ่ง (หน้า) และเกษตรกรรายอื่น (ขวา) กำลังเก็บเกี่ยวข้าวในแปลงนาของตนในจังหวัดลำปาง ขณะนี้เกษตรกรกำลังประสบกับภัยแล้งอย่างหนักเนื่องจากฝนไม่ตกมาเป็นเวลานาน ทำให้ดินแห้งและน้ำในคลองเหือดแห้งไปมากแล้ว

เกษตรกรรายหนึ่ง (หน้า) และเกษตรกรรายอื่น (ขวา) กำลังเก็บเกี่ยวข้าวในแปลงนาของตนในจังหวัดลำปาง ขณะนี้เกษตรกรกำลังประสบกับภัยแล้งอย่างหนักเนื่องจากฝนไม่ตกมาเป็นเวลานาน ทำให้ดินแห้งและน้ำในคลองเหือดแห้งไปมากแล้ว

เกษตรกรรายหนึ่ง (หน้า) และเกษตรกรรายอื่น (ขวา) กำลังเก็บเกี่ยวข้าวในแปลงนาของตนในจังหวัดลำปาง ขณะนี้เกษตรกรกำลังประสบกับภัยแล้งอย่างหนักเนื่องจากฝนไม่ตกมาเป็นเวลานาน ทำให้ดินแห้งและน้ำในคลองเหือดแห้งไปมากแล้ว

ที่มา: ยิงตัวดับเช่นแล้ง. (2558, 3 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 1, 16.

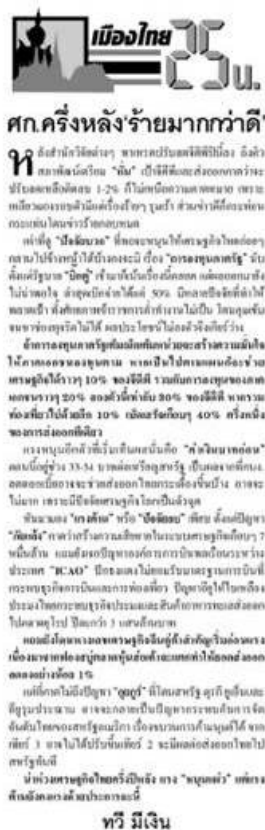
การเก็บตัวอย่างการนำเสนอประเภทบทความ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีการนำเสนอที่หลากหลาย และคละอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ เช่นเดียวกัน โดยวัตถุประสงค์ของการ นำเสนอเพื่อแสดงทัศนะต่อสถานการณ์ภัยแล้งอย่างรอบด้าน โดยใช้ข้อมูล ข่าวข้อเท็จจริงประกอบ การพิจารณาในการนำเสนอ โดยแต่ละบทความจะชื้อคอลัมน์ตายตัว และมีคอลัมน์นิสต์เป็นผู้รับผิดชอบ ในงานเขียนที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เช่น มิสเตอร์พี หมัดเหล็ก สายล่อฟ้า เป็นต้น จะเห็นได้ จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหาการนำเสนอบทความ เรื่อง “ภัยแล้งวัดฝีมือ คสช.” (2558) เขียนโดย สายล่อฟ้า เพื่อสะท้อนทัศนะต่อรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง เป็นโจทย์ท้าทายรัฐบาลว่าจะ สามารถแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนได้หรือไม่ เช่นเดียวกันกับหนังสือพิมพ์ข่าวสด เขียน จะเห็นได้จากการ เก็บตัวอย่างเนื้อหาการนำเสนอบทความ เรื่อง “เศรษฐกิจครึ่งหลังร้ายมากกว่าดี” (2558) เขียนโดย ทวี มีเงิน ที่ระบุว่า เศรษฐกิจไทยมีแต่ปัจจัยลบ ทำให้การเติบโตไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ขณะที่ภัยแล้ง สร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจกว่า 7 หมื่นล้านบาท ทำให้เศรษฐกิจไทยในครึ่งปีหลังยังมีความ นำเป็นห่วง

ภาพที่ 4.17: ภาพข่าว “ภัยแล้งวัดฝีมือ คสช.” (2558)

ที่มา: ภัยแล้งวัดฝีมือ คสช. (2558, 17 กรกฎาคม). ไทยรัฐ, หน้า 6.

ภาพที่ 4.18: ภาพข่าว “เศรษฐกิจครึ่งหลังร้ายมากกว่าดี” (2558)

ที่มา: เศรษฐกิจครึ่งหลังร้ายมากกว่าดี. (2558, 15 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 8.

การเก็บตัวอย่างการนำเสนอประเภทบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นบทความที่แสดงถึงจุดยืนของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐต่อสถานการณ์ภัยแล้ง บทบรรณาธิการจะมีตำแหน่งการวางในหน้าหนังสือพิมพ์ตายตัว โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะจัดวางคอลัมน์บทบรรณาธิการไว้ที่ หน้า 3 ด้านซ้ายของหนังสือพิมพ์เสมอ จะเห็นได้จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหาการนำเสนอบทบรรณาธิการเรื่อง “ผลกระทบสารพันปัญหา” (2558) ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้กล่าวถึงสถานการณ์ภัยแล้งในประเทศไทยที่รุนแรงที่สุดในรอบหลายทศวรรษ กระทั่งการทำนาปีใน 22 จังหวัดลุ่มน้ำเจ้าพระยา ประชาชนต้องเตรียมน้ำไว้ใช้ เช่นเดียวกับกับหนังสือพิมพ์ข่าวสด ที่จัดวางคอลัมน์บทบรรณาธิการไว้ที่ หน้า 2 ด้านซ้ายของหนังสือพิมพ์เสมอ จะเห็นได้จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหาการนำเสนอบทบรรณาธิการเรื่อง “แค่สั่งไม่พอ” ในหนังสือพิมพ์ข่าวสด (2558) ได้กล่าวถึงการแก้ไขปัญหาภัยแล้งของรัฐบาล ในการสั่งการหน่วยงานที่รับผิดชอบให้เร่งดูแล แต่จะได้ผลรัฐบาลมีความจริงใจผลักดันให้เกิดการปฏิบัติจริง

ภาพที่ 4.19: ภาพข่าว “ผลกระทบสารพิษปัญหา” (2558)

ที่มา: ผลกระทบสารพิษปัญหา. (2558, 3 กรกฎาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 3.

ภาพที่ 4.20: ภาพข่าว “แค่สั่งไม่พอ” (2558)

ที่มา: แค่สั่งไม่พอ. (2558, 25 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 2.

4.2.4 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอระยะเวลาการเกิดภัยแล้งแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าการนำเสนอระยะเวลาการเกิดภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับหนังสือพิมพ์ข่าวสดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=.953$ ($\chi^2(2, N=149) = .096$)

เนื่องจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความถี่ในการนำเสนอระยะเวลาของการเกิดภัยแล้งใกล้เคียงกัน โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด นำเสนอข่าวภัยแล้งในระยะเวลาห่างเกิดภัยแล้งมากที่สุด (40 และ 47 ครั้งตามลำดับ) และมีค่าเฉลี่ยในการใช้คำใกล้เคียงกัน (1,263 และ 1,396 คำ ตามลำดับ) ขณะที่มีการเสนอภัยแล้งในระยะก่อนเกิดภัยแล้งเป็นลำดับถัดมา เช่นกัน โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นำเสนอ 19 ครั้ง ค่าเฉลี่ยใช้คำที่ 1,273 คำ ใกล้เคียงกับหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่นำเสนอ 15 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยใช้คำที่ 1,083 คำ โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีการนำเสนอระยะหลังภัยแล้งน้อยที่สุดใกล้เคียงกัน โดยนำเสนอ 16 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 1,450 คำ และ 12 ครั้ง มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 2,175 คำ ตามลำดับ

จากการเก็บตัวอย่างการนำเสนอข่าวระยะภัยแล้ง พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเน้นการนำเสนอข่าวภัยแล้งในขั้นตอนระยะเกิดภัยแล้งมากที่สุด สาเหตุมาจากในระยะดังกล่าว จำเป็นต้องให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชน ถึงกระบวนการจัดการในระยะเผชิญเหตุของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดความสับสนวุ่นวายและผลกระทบที่เกิดขึ้นให้ขยายวงน้อยที่สุด จะเห็นได้จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหาการนำเสนอข่าว ระยะเกิดภัยแล้ง เรื่อง “ต้องซื้อปลาเขมรเอามาทำปลาร้า” (2558) ที่ระบุว่า จำนวนปลาไม่เพียงพอในช่วงเกิดภัยแล้ง เกษตรกรจึงปรับตัวและนำเข้าปลาจากประเทศเพื่อนบ้าน ขณะที่หน่วยงานรัฐอย่างจิสต้าคาดการณ์ว่าหลังวันที่ 20 กรกฎาคม 2558 ประเทศไทยจึงจะเข้าหน้าฝนอย่างเป็นทางการ ให้เกษตรกรเตรียมการเพาะปลูกในช่วงดังกล่าวแทน เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่ให้น้ำหนักในการนำเสนอข่าวภัยแล้งในระยะระหว่างเกิดภัยแล้งมากที่สุด เนื่องจากเป็นระยะที่เกิดผลกระทบเป็นวงกว้าง การทำหน้าที่สื่อมวลชน จึงจำเป็นต้องสะท้อนปัญหาที่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในสังคม ไปยังผู้ที่รับผิดชอบต่อการแก้ไขสถานการณ์ เพื่อให้มาตรการมีประสิทธิภาพรอบด้านมากขึ้น จะเห็นได้จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหาการนำเสนอข่าว ระยะเกิดภัยแล้ง เรื่อง “ชาวนาสุพรรณสู้แล้งควัก 6 หมื่นซื้อน้ำรดข้าว” (2558) ที่ระบุว่า เกษตรกรจังหวัดสุพรรณบุรีไม่สามารถรอน้ำที่มาจากแหล่งธรรมชาติได้ จึงลงทุนใช้เงินของตัวเองกว่า 6 หมื่นบาท นำไปซื้อน้ำเพื่อมารดพืชผลในพื้นที่เพาะปลูกของตนเอง ในระหว่างที่รัฐบาลกำลังกำหนดมาตรการแนวทางแก้ไขปัญหา

ภาพที่ 4.21: ภาพข่าว “ต้องซื้อปลาเขมรเอามาทำปลาร้า” (2558)

ที่มา: ต้องซื้อปลาเขมรเอามาทำปลาร้า. (2558, 9 กรกฎาคม). ไทยรัฐ, หน้า 1, 2.

ภาพที่ 4.22: ภาพข่าว “ชวานาสุพรรณสุ้งแล้งควัก 6 หมื่นซื้อน้ำรดข้าว” (2558)

ที่มา: ชวานาสุพรรณสุ้งแล้งควัก 6 หมื่นซื้อน้ำรดข้าว. (2558, 7 กรกฎาคม). ชวาสด, หน้า 1, 14.

นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐยังให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวในระยะก่อนเกิดภัยแล้ง ในการทำหน้าที่สื่อมวลชน เพื่อทำให้เกิดการป้องกัน ลดผลกระทบ และเตรียมความพร้อมต่อปัญหา ภัยแล้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จะเห็นได้จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหากำหนดนำเสนอข่าว ระยะก่อนเกิดภัยแล้ง เรื่อง “รับภัยแล้ง” (2558) ระบุว่า ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมได้สั่งการให้โรงงานอุตสาหกรรม และนิคมอุตสาหกรรมทั่วประเทศตรวจสอบสถานการณ์ภัยแล้ง และเตรียมน้ำให้เพียงพอ แม้ว่าในพื้นที่ที่ยังไม่ประสบปัญหา เช่นเดียวกันกับหนังสือพิมพ์ข่าวสดยังให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าว ในระยะก่อนเกิดภัยแล้ง จะเห็นได้จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหากำหนดนำเสนอข่าว ระยะก่อนเกิดภัยแล้ง เรื่อง “นิคมอมตะ-รับมือแล้งอยู่หมัดมีน้ำตลอดปี” (2558) ที่ระบุว่าผู้บริหารของ บริษัทอมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ออกมายืนยันว่าปัญหาภัยแล้งไม่ส่งผลกระทบต่อภาคการผลิตในนิคม อุตสาหกรรมของอมตะ ดังนั้นผู้ประกอบการในนิคมจึงมีความมั่นใจได้ว่าฝ่ายบริหารนิคม จะสามารถ บริหารจัดการน้ำใช้ได้ตลอดปี จึงไม่กระทบต่อภาคการผลิตและการจ้างงานในระยะต่อไป

ภาพที่ 4.23: ภาพข่าว “รับภัยแล้ง” (2558)

รับภัยแล้ง: นางรรรษา สุนทร-เรือง ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เปิดเผยว่า คนให้มีคำสั่งให้กรม โรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.) การ นิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) และสำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดทั่วประเทศ ตรวจสอบสถานการณ์ภัยแล้ง ในโรงงานอุตสาหกรรม ทั่วประเทศ 80,000 แห่ง ที่กระจายอยู่ในพื้นที่ทั่วไป และอยู่ในความดูแล ของกนอ. เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันทำให้กระทรวงอุตสาหกรรมกังวล ว่าโรงงานบางพื้นที่จะได้รับผลกระทบหรือไม่ โดยเฉพาะภาคกลางและ ภาคตะวันออก ซึ่งจากข้อมูลพบว่าปริมาณน้ำในขณะนี้เริ่มทยอยลดลง เนื่องจากส่วนใหญ่มีอ่างเก็บน้ำสำรอง แต่หากปริมาณน้ำในอ่างลดลงมาก จริงๆ ก็ยังมีบ่อขนาดเล็กเป็นตัวช่วยอีกทางหนึ่ง.

ที่มา: รับภัยแล้ง. (2558, 9 กรกฎาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 8.

ภาพที่ 4.24: ภาพข่าว “นิคมอมตะ-รับมือแล้งอยู่หมัดมีน้ำตลอดปี” (2558)

‘นิคมอมตะ’รับมือแล้งอยู่หมัดมีน้ำตลอดปี

น.ส.วิมล วรรณศิริ กรรมการและประธานเจ้าหน้าที่ กรรมการ บริษัท ออมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน) กล่าวว่า ทางบริษัทเป็นสถานการณที่เสี่ยงที่สุดซึ่งในหลายพื้นที่ของประเทศไทยมีสถานการณ์ภัยแล้งที่หนักหนาสาหัสจนกระทบต่อการผลิตในนิคมอุตสาหกรรมอมตะ 2 แห่งแล้วคือพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จ.ชลบุรี และนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จ.ระยอง

เนื่องจากบริษัทมีแผนเตรียมรับมือและมีการบริหารจัดการน้ำอย่างครบวงจร ทำให้มีปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในภาคอุตสาหกรรมของและได้ทดลองทำปี ขกไว้กับกลุ่มผู้ปลูกในนิคมอมตะ นครกว่า 60% ซึ่งปริมาณและคุณภาพน้ำที่ปริมาณน้ำที่เพียงพอต่อความต้องการผลิต มีน้ำได้วันละหนึ่ง 2 แห่ง ซึ่งมีขีดความสามารถในการส่งน้ำให้ผู้ใช้ประโยชน์มีรวมกว่า 1,000 ไร่รวมได้ต่อปีเพียง

“สิ่งที่ได้เตรียมแล้วคือ ส่วนไม่ลดเข้าไปจนถึงปลายปี 2558 ทางอมตะได้เตรียมไว้มีอีกหลายแผน เช่น 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

ที่มา: นิคมอมตะ-รับมือแล้งอยู่หมัดมีน้ำตลอดปี. (2558, 11 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 8.

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐยังให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวในระยะหลังเกิดภัยแล้ง โดยให้ข้อมูลกับประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟู (Recovery) ต่อพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้น จะเห็นได้จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหาการนำเสนอข่าว ระยะหลังเกิดภัยแล้ง เรื่อง “ช่วยเกษตรกรฟื้นภัยแล้ง-หนี้ รัฐเล็งออกมาตรการหนุนชานาชะลอปลูก” (2558) โดยระบุว่า ธ.ก.ส. เตรียมมาตรการขยายเวลาการชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยให้กับเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการแก้ไขปัญหาหลังเกิดภัยแล้งของรัฐบาล เช่นเดียวกับกับหนังสือพิมพ์ข่าวสดให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวในระยะหลังเกิดภัยแล้ง จะเห็นได้จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหาการนำเสนอข่าว ระยะหลังเกิดภัยแล้ง เรื่อง “จัด 2.3 ล้านล้านกระตุ้นเศรษฐกิจ” (2558) ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐข่าวสด โดยระบุว่า กระทรวงการคลังและรัฐบาลเตรียมงบประมาณในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ โดยในระยะสั้นจะแบ่งงบประมาณดังกล่าวมาใช้ฟื้นฟูความเสียหายจากปัญหาภัยแล้งอย่างเป็นระบบ รวมถึงมาตรการสินเชื่อเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร

ภาพที่ 4.25: ภาพข่าว “ช่วยเกษตรกรฟื้นภัยแล้ง-หนี้ รัฐเล็งออกมาตรการหนุนชานาชะลอปลูก” (2558)

ที่มา: ช่วยเกษตรกรฟื้นภัยแล้ง-หนี้ รัฐเล็งออกมาตรการหนุนชานาชะลอปลูก. (2558, 23 มิถุนายน). ไทยรัฐ, หน้า 8.

ภาพที่ 4.26: ภาพข่าว “จัด 2.3 ล้านล้านกระตุ้นเศรษฐกิจ” (2558)

ที่มา: จัด 2.3 ล้านล้านกระตุ้นเศรษฐกิจ. (2558, 21 กรกฎาคม). ข่าวสด, หน้า 9.

4.2.5 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการเรียกภัยแล้งแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่าการนำเสนอประเภทการเรียกภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับ

หนังสือพิมพ์ข่าวสดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=.008 (\chi^2(2 , N = 617) = 9.685$

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการกล่าวถึงสถานการณ์ภัยแล้ง โดยใช้คำว่า “ภัยแล้ง” มากที่สุด รวมความถี่ 346 ครั้ง จากการนำเสนอข่าว 60 ครั้ง ในจำนวนนี้ มีการเรียกคำว่าภัยแล้งมากที่สุดในการนำเสนอข่าวภัยแล้ง เรื่อง “ซูด 500 บ่อบาดาล ชะลอนานไปถึง ส.ค.” (2558) โดยกล่าวคำว่า ภัยแล้งถึง 23 ครั้งจากจำนวนคำในข่าวทั้งหมด 4,326 คำ มากกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการกล่าวถึงสถานการณ์ภัยแล้ง โดยใช้คำว่า “ภัยแล้ง” มากที่สุด รวมความถี่ 229 ครั้ง จากการนำเสนอข่าว 51 ครั้ง ในจำนวนนี้ มีการเรียกคำว่าภัยแล้งมากที่สุดในการนำเสนอข่าวภัยแล้ง เรื่อง “หุ่นเสฟ สังกาสด์ได้ผล-ฝนกระหน่ำทันตา” (2558) โดยกล่าวคำว่าภัยแล้งถึง 19 ครั้ง จากจำนวนคำในข่าว ทั้งหมด 3,103 คำ

ภาพที่ 4.27: ภาพข่าว “ชุด 500 บ่อบาดาล ชะลอนาปีถึง ส.ค.” (2558)

ที่มา: ชุด 500 บ่อบาดาล ชะลอนาปีถึง ส.ค. (2558, 25 มิถุนายน). ไทยรัฐ, หน้า 1, 11, 12.

ภาพที่ 4.28: ภาพข่าว “หุ่นเสฟสังวาสได้ผล-ฝนกระหน่ำทันตา” (2558)

ที่มา: หุ่นเสฟสังวาสได้ผล-ฝนกระหน่ำทันตา. (2558, 9 กรกฎาคม). ข่าวสด, หน้า 1, 14.

ลำดับถัดมาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการเสนอคำว่าคำว่า “ฝนทิ้งช่วง” มากที่สุดจำนวน 11 ครั้ง ในการนำเสนอข่าว “ชวานาชดพิชดับ” (2558) ขณะที่หนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการใช้คำว่า “ฝนทิ้งช่วง” มากที่สุดจำนวน 19 ครั้ง ในการนำเสนอข่าว “หุ่นเสฟสังวาสได้ผล-ฝนกระหน่ำทันตา” (2558)

ภาพที่ 4.29: ภาพข่าว “ชวานาชดพิชดับ” (2558)

ที่มา: ชวานาชดพิชดับ. (2558, 5 กรกฎาคม). ไทยรัฐ, หน้า 1, 2.

ภาพที่ 4.30: ภาพข่าว “หุ่นเสฟสังวาสได้ผล-ฝนกระหน่ำทันตา” (2558)

ที่มา: หุ่นเสฟสังวาสได้ผล-ฝนกระหน่ำทันตา. (2558, 9 กรกฎาคม). ข่าวสด, หน้า 1, 14.

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการเรียกคำว่า “ฝนแล้ง” มากที่สุด จำนวน 4 ครั้ง ในการนำเสนอ บทความเรื่อง “ฝนแล้งน้ำแห้งเขื่อนสะเทือนทั้งขานาชาวกกรุง” (2558) และหนังสือพิมพ์ข่าวสดเรียก คำว่า “ฝนแล้ง” มากที่สุด จำนวน 8 ครั้ง ในการนำเสนอ บทความ เรื่อง “โหดยิ่งกว่าภัยแล้ง” (2558)

ภาพที่ 4.31: ภาพข่าว “ฝนแล้งน้ำแห้งเขื่อนสะเทือนทั้งขานาชาวกกรุง” (2558)

ที่มา: ฝนแล้งน้ำแห้งเขื่อนสะเทือนทั้งขานาชาวกกรุง. (2558, 19 มิถุนายน). ไทยรัฐ, หน้า 5.

ภาพที่ 4.32: ภาพข่าว “โหดยิ่งกว่าภัยแล้ง” (2558)

ที่มา: โหดยิ่งกว่าภัยแล้ง. (2558, 17 กรกฎาคม). ข่าวสด, หน้า 8.

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558: กรณีศึกษาเปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด บ่งชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม มีผู้ถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรกว่า 5.8 ล้านคน รวม 114.6 ล้านไร่ ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนการประกอบอาชีพที่สูงเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรในประเทศ โดยการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในกรณีศึกษาภัยแล้ง ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่ออาชีพ ความเป็นอยู่และยังส่งผลกระทบเป็นห่วงโซ่ต่อระบบและโครงสร้างเศรษฐกิจไทย ทั้งในมิติของเศรษฐกิจ ภาคธุรกิจและเอกชน จากผลกระทบภัยแล้งต่อความเป็นอยู่ของเกษตรกร จากผลที่เกิดขึ้น นำไปสู่การปรับเปลี่ยนแปลงปลูก และกำหนดมาตรการ นโยบายในการบริหารจัดการปัญหาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ รัฐบาล หน่วยงานราชการ ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้กระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ในการลดผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้น

บทบาทของสื่อมวลชนจึงเป็นส่วนประสานสำคัญต่อกระบวนการสื่อสารระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ได้รับผลกระทบ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้พิจารณาถึงจำนวนผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งพบว่ามีจำนวนมากและครอบคลุมทั้งประเทศ หนังสือพิมพ์ จึงจัดเป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทต่อสังคมไทยในอันดับต้น ๆ เนื่องจากเป็นสื่อที่ได้รับความสนใจต่อประชากร ทุกเพศทุกวัย มีความสะดวกและเข้าใจได้ง่ายในการเข้าถึงเมื่อเทียบกับช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ ในปัจจุบัน ซึ่งสื่อสิ่งพิมพ์ที่เลือกมาศึกษาวิจัยคือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด ซึ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มียอดพิมพ์จำหน่ายสูงสุดของประเทศในช่วงที่เกิดสถานการณ์ภัยแล้งในปี 2558

อย่างไรก็ตาม การนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด อาจจะมี ความแตกต่างกันในด้านความถี่และรูปแบบการนำเสนอในช่วงระยะเวลาศึกษาวิจัย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรับทราบข้อมูลข่าวสารภัยแล้งของประชาชนที่อาจแตกต่างกัน เป็นที่มาของการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ.2558: กรณีเปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทย คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

- 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวภัยแล้งระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด
- 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจำนวนคำที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด
- 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประเภทของข่าวภัยแล้งระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

- 4) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประเภทการสื่อข่าวภัยแล้งระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด
- 5) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการสื่อข่าวภัยแล้งในระยะก่อนเกิดภัยแล้ง ระหว่างเกิดภัยแล้ง และหลังเกิดภัยแล้งระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด
- 6) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเรียก ภัยแล้งระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด ในการศึกษาคั้งนี้ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด ที่ตีพิมพ์ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2558-31 กรกฎาคม 2558 โดยจับสลากสุ่มการศึกษาเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์ในฉบับที่เป็นวันคี่ เช่น วันที่ 1,3,5 ... เป็นต้น รวบรวมเรื่องทั้งหมด 111 เรื่อง

5.1 สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

ในการศึกษาคั้งนี้ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวภัยแล้ง ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด และวิเคราะห์ความแตกต่างการนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยและหนังสือพิมพ์ข่าวสด ผ่านโปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติ Chi-Square ในด้านจำนวนคำและจำนวนเรื่องในแต่ละประเภท เป็นจำนวนความถี่รายเรื่องและร้อยละ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า การนำเสนอข่าวภัยแล้ง พ.ศ. 2558 เปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือข่าวสดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการนำเสนอประเภทจำนวนคำและประเภทการเรียกภัยแล้ง รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการนำเสนอจำนวนคำแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่าการนำเสนอจำนวนคำภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=.000$ ($\chi^2(2, N = 126,395) = 1026.366$

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอข่าวภัยแล้งรายเรื่องรวม 60 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 54.1 มากกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่นำเสนอรายเรื่องที่ 51 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 45.9 ขณะที่การนำเสนอเป็นจำนวนคำรวมอยู่ที่ 66,231 คำ และ 60,164 คำตามลำดับ แต่หนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการใช้คำเฉลี่ยจำนวนคำในการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ โดยนำเสนอคำเฉลี่ยคำที่ 1,180 คำ และ 1,104 คำ ตามลำดับ

เมื่อจำแนกการนำเสนอข่าวภัยแล้งเป็นรายเดือนพบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอข่าวภัยแล้ง ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2558 รวม 1,703 คำ มากกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่นำเสนอ 1,523 คำ (ร้อยละ 2.6 และ 2.5) แต่การนำเสนอในเดือนมิถุนายน 2558 หนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอ 17,710 คำ (ร้อยละ 29.5) มากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่นำเสนอ 14,315 คำ (ร้อยละ 21.6) ต่อมาในเดือนกรกฎาคม 2558 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 50,213 คำ มากกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่ 40,931 คำ (ร้อยละ 75.8 และ 68)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจำนวนคำที่นำเสนอ พบว่าถูกนำเสนอผ่านการวางตำแหน่งข่าวภัยแล้งไว้ที่หน้า 1 ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ เป็นตำแหน่งการนำเสนอข่าวที่ต้องการให้ประชาชนรับทราบข่าวสาร ตามบทบาทของสื่อมวลชน (Information Function) (ดรุณี หิรัญรักษ์, 2529) มีการนำเสนอประเภทของข่าว ทั้งข่าวการเมือง ข่าวสังคมและข่าวเศรษฐกิจ และมีการใช้จำนวนคำมากที่สุด โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอข่าวภัยแล้งในหน้า 1 รวม 19 ครั้ง มากกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดรวม 16 ครั้ง ขณะที่ในด้านการนำเสนอแหล่งข่าว หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด เลื่อนำเสนอข่าวของ “พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา” นายกรัฐมนตรี เป็นรายเรื่องสูงสุด เนื่องจาก นายกรัฐมนตรีมีบทบาทสำคัญในการบริหาร ปกครอง และแก้ปัญหาภัยแล้ง

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีจำนวนคำในการนำเสนอภัยแล้งสูงสุด นำเสนอที่ตำแหน่งหน้า 1 รวม 19 ครั้ง (ร้อยละ 23.8) และ 16 ครั้ง (ร้อยละ 24.6) ตามลำดับ ขณะที่มีการนำเสนอที่หน้า 9 จำนวน 10 ครั้ง (ร้อยละ 12.5) และ หน้า 8 จำนวน 13 ครั้ง (ร้อยละ 20) ตามลำดับ ขณะที่แหล่งข่าวที่ปรากฏในข่าวภัยแล้งที่ถูกนำเสนอพิจารณาเป็นรายเรื่อง มากที่สุด หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ “พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา” นายกรัฐมนตรี มากที่สุด รวม 5 ครั้ง ส่วนหนังสือพิมพ์ข่าวสด นำเสนอแหล่งข่าว คือ “พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา” นายกรัฐมนตรีเช่นกัน มากที่สุดเช่นเดียวกัน รวม 8 ครั้ง

การนำเสนอข่าวภัยแล้งในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องแนวความคิดในการแบ่งประเภทของหนังสือพิมพ์ (สุภาณี นิตยเสมอ, 2543) กล่าวคือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด ถือเป็นหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ (Quantitative Newspaper) ที่มุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอมักเป็นข่าวเร้าอารมณ์ (Sensational News) เช่น ข่าวภัยพิบัติ เป็นข่าวที่ประชาชนทั่วไปในสังคมสนใจติดตามมีจำนวนผู้เข้าถึงมาก หลากหลาย ทั้งระดับอายุ และสถานภาพทางการศึกษา อาชีพ เพราะสามารถตอบสนองทางอารมณ์ได้ทันที โดยข่าวภัยแล้งถือเป็นข่าวที่มีความสำคัญ (ดรุณี หิรัญรักษ์, 2529) จะเห็นได้จากจำนวนคำที่ใช้ และการเลือกใช้แหล่งข่าวและการจัดวางข่าวไว้ที่หน้า 1 โดยมีรายละเอียดอยู่ในหน้าอื่น ๆ ซึ่งตำแหน่งหน้า 1 นั้นประกอบไปด้วยประเภทของข่าวกว่าหลาย ทั้งข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ และข่าวสังคม ภายในข่าวเดียวกันได้

2) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอประเภทของข่าวภัยแล้งแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าการนำเสนอประเภทข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับหนังสือพิมพ์ข่าวสดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=.926$ ($\chi^2(2, N = 143) = .154$)

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด ให้ความสำคัญในการนำเสนอประเภทข่าวการเมืองมากที่สุดเช่นเดียวกัน มีความถี่ในการนำเสนอรายเรื่องที่ 30 และ 24 เรื่องตามลำดับ คิดเป็นจำนวน 44,877 คำ และ 48,313 คำ ตามลำดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ยจำนวนคำในการเสนอที่ 1,496 และ 2,013 คำ ตามลำดับ รองลงมา หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีความถี่รายเรื่องการนำเสนอประเภทข่าวสังคม เท่ากับประเภทข่าวเศรษฐกิจ ที่ 24 ครั้ง แต่ประเภทข่าวสังคมมีการใช้จำนวนคำถึง 43,888 คำ มีค่าเฉลี่ยใช้จำนวนคำที่ 1,829 คำ มากกว่าประเภทข่าวเศรษฐกิจที่มีการใช้จำนวนคำเพียง 13,848 คำ มีค่าเฉลี่ยใช้จำนวนคำที่ 577 คำ สอดคล้องกับหนังสือพิมพ์ข่าวสด ที่มีความถี่ในการนำเสนอประเภทข่าวสังคม โดยมีความถี่รายเรื่อง 22 ครั้ง มีการใช้จำนวนคำถึง 35,231 คำ มีค่าเฉลี่ยใช้จำนวนคำที่ 1,532 คำ สูงกว่าประเภทข่าวเศรษฐกิจที่ 19 ครั้ง มีการใช้จำนวนคำ 13,692 คำ และมีค่าเฉลี่ยใช้จำนวนคำที่ 761 คำ

จากการเก็บตัวอย่างหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดจะเน้นไปที่การนำเสนอข่าวประเภทข่าวการเมือง มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของภาครัฐ หน่วยงานราชการ และรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งเช่นเดียวกัน ขณะที่การนำเสนอประเภทข่าวสังคม หนังสือพิมพ์ไทยรัฐให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวประเภทนี้ไม่น้อยไปกว่าประเภทข่าวการเมือง เนื่องจากบทบาทสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวนั้น จะต้องรายงานเรื่องราวที่เกิดขึ้นภายในสังคม ในกรณีนี้จากปัญหาภัยแล้งได้สร้างผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมเป็นอย่างมาก ส่วนการนำเสนอข่าวประเภทเศรษฐกิจ เป็นการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวกับหน่วยงานภาครัฐ ในด้านนโยบายด้านเศรษฐกิจ การสร้างความเชื่อมั่นต่อภาคการค้าและการลงทุน รวมถึงบทบาทของภาคเอกชนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและประเมินผลกระทบปัจจัยเสี่ยงที่มีต่อการขยายตัวทางธุรกิจ

การนำเสนอข่าวภัยแล้งในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องแนวความคิดการจำแนกประเภทข่าว (ดร.ณิ หิรัญรักษ์, 2529) ที่ชี้ให้เห็นว่า ประเภทข่าวการเมืองมีความสำคัญต่อการนำเสนอ เนื่องจากเป็นข่าวที่ครอบคลุมเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล หรือส่วนราชการ เช่น การออกนโยบาย ความเคลื่อนไหวของนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการแก้ไขจัดการปัญหาภัยแล้ง มากกว่าประเภทข่าวสังคม ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรด้านมนุษย์ การเปลี่ยนแปลง ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนในสังคม และข่าวเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจ การตลาด

3) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอประเภทของการสื่อข่าวภัยแล้งแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่าการนำเสนอประเภทการสื่อข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับหนังสือพิมพ์ข่าวสดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=.319$ ($\chi^2(2, N = 111)$) = 2.285

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอข่าวภัยแล้งประเภทการสื่อข่าวไม่แตกต่างกัน โดยประเภทการรายงานข่าว หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด พบความถี่ในการนำเสนอมากที่สุด คือฉบับละ 40 ครั้ง (ร้อยละ 66.7 และ 78.4 ตามลำดับ) และมีจำนวนคำเฉลี่ยที่ใช้ในการนำเสนอใกล้เคียงกันที่ 1,307 และ 1,337 คำตามลำดับ รองลงมาเป็นการนำเสนอประเภทบทความ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30 มีค่าเฉลี่ยการใช้จำนวนคำที่ 722 คำ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด นำเสนอ 9 ครั้งคิดเป็นร้อยละ 17.6 มีค่าเฉลี่ยการใช้จำนวนคำที่ 660 คำ ขณะที่มีการเสนอประเภทบทบรรณาธิการน้อยที่สุดเช่นเดียวกัน โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและข่าวสดนำเสนอฉบับละ 2 ครั้ง

การนำเสนอข่าวภัยแล้งในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องแนวความคิด บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าว ดรุณี หิรัญรักษ์ (2529) โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดจะเน้นประเภทของการสื่อข่าวภัยแล้งในด้านการรายงานข่าว ซึ่งเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนในบทบาทการให้ข่าวสาร (Information Function) รายงานข้อเท็จจริงให้ประชาชนรับทราบ และประเภทของข่าว (สุกัญญา บุรณเดชาชัย, 2549) ที่จะมีรูปแบบเฉพาะ เช่น มีการพาดหัวข่าว พาดหัวข่าวรอง มีโปรยข่าว ระบุชื่อแหล่งข่าวชัดเจน จะเห็นได้จากการเก็บตัวอย่างเนื้อหาการนำเสนอข่าว ขณะที่การนำเสนอประเภทบทความ จะคล้อยอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ มีวัตถุประสงค์ของการนำเสนอเพื่อแสดงทัศนะต่อสถานการณ์ภัยแล้งอย่างรอบด้าน โดยใช้ข้อมูล ข่าวข้อเท็จจริง ประกอบการพิจารณาในการนำเสนอ โดยแต่ละบทความจะชื่อคอลัมน์ตายตัว และมีคอลัมน์สัดเป็นผู้รับผิดชอบในงานเขียน และการนำเสนอประเภทบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นบทความที่แสดงถึงจุดยืนของกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐต่อสถานการณ์ภัยแล้ง บทบรรณาธิการจะมีตำแหน่งการวางในหน้าหนังสือพิมพ์ตายตัวเช่นเดียวกัน

4) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอระยะเวลาการเกิดภัยแล้งแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่าการนำเสนอระยะเวลาการเกิดภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับหนังสือพิมพ์ข่าวสดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=.953$ ($\chi^2(2, N = 149)$) = .096

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอข่าวภัยแล้งประเภทระยะเวลาการเกิดภัยแล้งไม่แตกต่างกัน โดยมีความถี่ในการนำเสนอข่าวในระยะเวลาระหว่างการเกิดภัยแล้งมากที่สุดที่ 40 และ 47

เรื่อง (ร้อยละ 59.7 และ 57.3 ตามลำดับ) สะท้อนให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ฉบับให้ความสำคัญต่อการนำเสนอข่าวสารในช่วงระหว่างเกิดภัยแล้ง ซึ่งเป็นช่วงที่ประชาชนได้รับผลกระทบมากที่สุด และมีการออกนโยบายจากหน่วยงานกับกับดูแล ซึ่งการนำเสนอข่าวสารในช่วงเวลานี้ จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสารที่ดีต่อการป้องกัน แก้ไขปัญหาภัยแล้ง รองลงมาคือการนำเสนอระยะก่อนเกิดภัยแล้ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 19 ครั้ง (ร้อยละ 23.2) มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 1,273 คำ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด นำเสนอ 15 ครั้ง (ร้อยละ 15) มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 1,083 คำ โดยการนำเสนอข่าวในระยะหลังเกิดภัยแล้งพบว่ามีค่าน้อยที่สุด หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 16 ครั้ง (ร้อยละ 19.5) มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 1,450 คำ และหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอ 12 ครั้ง (ร้อยละ 17.9) มีค่าเฉลี่ยในการใช้จำนวนคำที่ 2,175 คำ

การนำเสนอข่าวภัยแล้งในลักษณะดังกล่าวสอดคล้องแนวความคิดการจัดการความเสี่ยงจากภัยแล้ง (Drought Risk Management) (ประพันธ์ อัครวารี, 2555 และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2557) โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด ให้นำหนักในการนำเสนอข่าวภัยแล้งในขั้นตอนระยะเกิดภัยแล้งมากที่สุดเช่นเดียวกัน สาเหตุมาจากในระยะดังกล่าว จำเป็นต้องให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชน ถึงกระบวนการจัดการในระยะเผชิญเหตุของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดความสับสนวุ่นวายและผลกระทบที่เกิดขึ้นให้ขยายวงน้อยที่สุด ถัดมาคือระยะก่อนเกิดภัยแล้ง เพื่อทำให้เกิดการป้องกัน ลดผลกระทบ และเตรียมความพร้อมต่อปัญหาภัยแล้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และระยะหลังเกิดภัยแล้ง โดยให้ข้อมูลกับประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟู (Recovery) ต่อพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้น โดยมีการนำเสนอในลักษณะเช่นเดียวกัน

5) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดมีการเรียกภัยแล้งแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่าการนำเสนอประเภทการเรียกภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐกับหนังสือพิมพ์ข่าวสดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=.008$ ($\chi^2(2, N = 617) = 9.685$

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอข่าวภัยแล้งในด้านการเรียกภัยแล้งแตกต่างกัน โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีความถี่ในการใช้คำว่าภัยแล้งที่ 346 คำ (ร้อยละ 95.8) สูงกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่มีการใช้คำเรียกภัยแล้งที่ 229 คำ (ร้อยละ 89.5) สอดคล้องกับการนำเสนอจำนวนคำทั้งหมดที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวที่ 66,231 คำ และ 60,164 คำ ตามลำดับ ถัดมาคือคำว่าฝนทั้งช่วงหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีความถี่ในการใช้รวม 11 คำ (ร้อยละ 3) น้อยกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่มีการนำเสนอ 19 คำ (ร้อยละ 7.4) และคำว่าฝนแล้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 4 คำ น้อยกว่าหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่นำเสนอ 8 คำ เช่นเดียวกัน

จากการนำเสนอการเรียกภัยแล้งดังกล่าว สอดคล้องกับความหมายของภัยแล้ง ภาวะฝนแล้ง หรือฝนทิ้งช่วง (ปราณี ว่องวิฑูรย์ และนงนุช นาค อยู่ประสิทธิ์วงศ์, 2535) ที่ระบุว่า ลักษณะดังกล่าวคือ ภัยธรรมชาติที่เกิดจากปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าปกติ หรือฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำใช้ แต่การเลือกใช้คำใดนั้นขึ้นอยู่กับทำให้ความสำคัญในการเสนอของสื่อสารมวลชน โดยการนำเสนอประเภทข่าวนั้น ความแตกต่างของจำนวนการนำเสนอคำว่าภัยแล้งจะสอดคล้องกับจำนวนคำที่นำเสนอทั้งหมด ขณะที่คำว่า ฝนแล้ง หรือฝนทิ้งช่วงจะถูกเลือกนำมาใช้น้อยกว่า และส่วนใหญ่จะปรากฏในบทความและบทบรรณาธิการมากกว่าในเนื้อหาข่าว เนื่องจากบทความและบทบรรณาธิการ จะมีคอลัมนิสต์เป็นผู้รับผิดชอบการถ่ายทอดเนื้อหา ซึ่งจะต้องมีการใช้คำที่หลากหลาย เพื่อให้การนำเสนอมีความน่าสนใจ (สุกัญญา บุรณเดชาชัย, 2549)

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 การนำเสนอข่าวภัยแล้ง ไม่ควรให้ความสำคัญกับประเภทข่าวการเมืองมากเกินไป สื่อมวลชนควรให้น้ำหนักการนำเสนอข่าวภัยแล้งในประเภทข่าวเศรษฐกิจและสังคมด้วยเช่นกัน เนื่องจากการนำเสนอข่าวประเภทการเมือง เป็นการสื่อสารระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบถึงผู้ได้รับผลกระทบเพียงทางเดียว (One-Way Communication) อาจทำให้การกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหายังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ การแก้ปัญหาที่ยั่งยืนควรเป็นการนำเสนอข่าวสารประเภทสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการให้ข้อมูลภาครัฐแบบสองทาง (Two-Ways Communication) ในทางกลับกันด้วย

5.2.2 บทบาทของสื่อมวลชนในกระบวนการนำเสนอระยะก่อนเกิดภัยแล้งพบว่ามีน้อยเกินไป จะเห็นได้ปัญหาเกิดภัยแล้งเป็นปัญหาต่อเนื่องยาวนานทุกปี แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นยังเกิดขึ้นเป็นวงกว้าง และเสียหายมากขึ้นต่อเนื่อง หากสื่อมวลชนใช้บทบาทในการนำเสนอข่าวสาร ระยะก่อนเกิดภัยแล้งอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความถี่ในการสื่อสารระยะก่อนเกิดภัยแล้งที่มากพอ จะเป็นการสร้างการเฝ้าระวังให้กับภาคสังคม และให้ข้อมูลกับภาคการเมืองในการกำหนดนโยบาย ซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง มีความคล่องตัวและลดข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหาลงได้

5.2.3 การนำเสนอข่าวภัยแล้งโดยใช้แหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา ยังไม่มีความหลากหลาย ซึ่งหากสื่อมวลชน เลือกการนำเสนอข่าวภัยแล้ง โดยอาศัยมุมมองจากหลายภาคส่วน เช่น กลุ่มประชาชน เกษตรกร นักวิชาการ องค์กรอิสระ มากกว่าการใช้แหล่งข่าวซ้ำ จะทำให้เกิดการระดมความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการมากขึ้น ซึ่งสื่อมวลชนสามารถนำองค์ความรู้นั้นไปถ่ายทอดให้กับสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป

5.3.1 ศึกษาเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวภัยแล้ง หรืออุบัติเหตุอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อประชาชนในสังคมกับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น หรือศึกษาจากหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพที่สามารถวิจัยแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Data Analysis) ได้เจาะลึกมากขึ้น

5.3.2 ศึกษาเปรียบเทียบโดยเลือกเวลาเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่น ระยะเวลาก่อนเกิดภัยแล้งว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีกระบวนการเตรียมการรับมือต่อปัญหาอย่างไร และสื่อมวลชนมีการนำเสนอข่าวสาร โดยมีความถี่ และประเภทเนื้อหาที่แตกต่างกันอย่างไร

บรรณานุกรม

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2556). *คู่มือการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร*
[เอกสารการประชุม]. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2559). *แผนบูรณาการข้อมูลสารสนเทศกระทรวง*
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2559-2562 [เอกสารการประชุม]. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กรมพัฒนาที่ดินกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2555). *แนวทางการจัดการพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง*.
สืบค้นจาก http://irw101.ddd.go.th/lib/topic4_old.php?page=12.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. (2558). *รายงานสภาพอากาศในประเทศไทย*. สืบค้นจาก
www.tmd.go.th/info/wmo_document_2013.pdf.
- เกี่ยวกับไทยรัฐ. (2559). *ไทยรัฐออนไลน์*. สืบค้นจาก <http://www.thairath.co.th/corporate/generation1>.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2548). *น้ำท่วม-ภัยแล้ง วิกฤตที่สะท้อนรัฐบาลเป็นเพียงนักแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า*. สืบค้นจาก <http://www.kriengsak.com/node/895>.
- ชุด 500 บ่อบาดาล ชะลอนานไปถึง ส.ศ. (2558, 25 มิถุนายน). *ไทยรัฐ*, หน้า 1, 11, 12.
- คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. (2558). *แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย*
พ.ศ. 2558 [เอกสารการประชุม]. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- แค่สั่งไม่พอ. (2558, 25 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 2.
- จัด 2.3 ล้านล้านกระตุ้นเศรษฐกิจ. (2558, 21 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 9.
- ฉอาน วุฒิกรมรักษา. (2536). *หลักการรายงานข่าว*. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- ช่วยเกษตรกรฟื้นภัยแล้ง-หนี้ รัฐเร่งออกมาตรการหนุนชาวนาชะลอปลูก. (2558, 23 มิถุนายน).
ไทยรัฐ, หน้า 8.
- ชาวนาชดพิษดับ. (2558, 5 กรกฎาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 1, 2.
- ชาวนาฆ่าตัวตาย หนีภัยแล้ง. (2558, 3 กรกฎาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 1, 14, 19.
- ชาวนาสุพรรณสู้แล้งควัก 6 หมื่นซื้อน้ำรดข้าว. (2558, 7 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 1, 14.
- ดร.ธี หิรัญรักษ์. (2529). *เทคนิคการหาข่าวและการเขียนข่าวหนังสือพิมพ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ต้องซื้อปลาเขมรเอามาทำปลาร้า. (2558, 9 กรกฎาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 1, 2.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (2553). *ธกส. วางมาตรการช่วยเกษตรกรที่ประสบ*
ภัยแล้ง. สืบค้นจาก <http://www.thaimuslim.com/overview.php?c=1&id=8880>.
- นายกฯว่ากรมชล. (2558, 1 กรกฎาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 1, 13, 15.

- นิคมอมตะ-รับมือแล้งอยู่หมัดมีน้ำตลอดปี. (2558, 11 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 8.
- น้ำเค็มทะลักถึงกรุงแล้ว. (2558, 21 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 1, 14.
- น้ำประปากรุงส่อแวววิกฤติ. (2558, 17 มิถุนายน). *ไทยรัฐ*, หน้า 12.
- ประพันธ์ อัครอารี. (2555). *จากวิกฤติน้ำท่วม..สู่ภัยแล้งเอกชนสะท้อน บริหารจัดการล้มเหลว*.
สืบค้นจาก <http://www.thairath.co.th/column/eco/ecoscoop/256564>.
- ประวัติบริษัท. (2559). *มติชนออนไลน์*. สืบค้นจาก <http://info.matichon.co.th/report/index.php?page=history>.
- ประเสริฐ วิทยารัฐ. (2533). *ภูมิศาสตร์กายภาพประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- ปราณี ว่องวิทวัส และนงศันดา อุประสิทธิ์วงศ์. (2535). *ฝนแล้งในประเทศไทย* [เอกสารวิชาการกรม
อุตุนิยมวิทยา]. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ผลกระทบภัยแล้ง. (2559). *ไทยโพสต์*. สืบค้นจาก <http://www.thaipost.net/?q=%E0%B8%9C%E0%B8%A5%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%97%E0%B8%9A%E0%B8%A0%E0%B8%B1%E0%B8%A2%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B9%89%E0%B8%87>.
- ผลกระทบสารพันปัญหา. (2558, 3 กรกฎาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 3.
- ฝนแล้งน้ำแห้งเขื่อนสะเทือนทั้งชานาชาวกกรุง. (2558, 19 มิถุนายน). *ไทยรัฐ*, หน้า 5.
- พาณิชย์เผยดัชนีเชื่อมั่นยังย่ำแย่-แต่เริ่มดีขึ้น. (2558, 13 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 8.
- ภัยแล้งวัดฝีมือ คสช. (2558, 17 กรกฎาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 6.
- มาลี บุญศิริพันธ์. (2537). *หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ประกายพริก.
- ยิงตัวดับเช่นแล้ง. (2558, 3 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 1, 16.
- รับภัยแล้ง. (2558, 9 กรกฎาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 8.
- ราคาผักพุ่งฟักเขียวแพงสุดในรอบ 5 ปี. (2558, 13 กรกฎาคม). *ไทยรัฐ*, หน้า 9.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: นานมี
บุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ราชบุรี-แห่ขอฝน. (2558, 15 มิถุนายน). *ข่าวสด*, หน้า 16.
- รบ.สั่งโรงตั้งต กีบดอกชานา. (2558, 21 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 1, 16.
- ศูนย์ภูมิอากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา. (2558). *ความผันแปรและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ*
พ.ศ. 2558. สืบค้นจาก www.climate.tmd.go.th/content/file/129.
- ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจธนาคารทหารไทย. (2559). *ผลกระทบจากปัญหาภัยแล้ง*. สืบค้นจาก
<https://www.tmbbank.com/analytics>.
- เศกสิน ศรีพัฒนานุกุลกิจ. (2553). *การจัดการสาธารณภัย*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- เศรษฐกิจครั้งหลังร้ายมากกว่าดี. (2558, 15 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 8.
- สมิท ธรรมสโรช. (2542). *ภัยธรรมชาติ* [เอกสารประกอบการบรรยายเชิงวิชาการเรื่องภัยธรรมชาติในประเทศไทย]. กรุงเทพฯ: สมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- สุกัญญา บุณเดชาชัย. (2549). *การสื่อสารมวลชน แนวคิด ทฤษฎีและสถานการณ์ในประเทศไทย*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาณี นิตยเสมอ. (2543). *การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. (2545). *การสื่อข่าว หลักเทคนิค*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือสวนสุนันทา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เศรษฐกิจแห่งชาติ. (2558). *รายงานประจำปี 2558*. สืบค้นจาก http://www.nesdb.go.th/ewt_w3c/main.php?filename=annual_report.
- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2557). *แผนเตรียมรับสถานการณ์ภัยพิบัติด้านการเกษตรประจำปีงบประมาณ 2558* [เอกสารการประชุม]. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2558). *ภัยแล้งยังส่งผล สศก. เผย กระทบพื้นที่เกษตรเกือบ 3 ล้านไร่ มูลค่าเสียหาย ปี 58 กว่า 1 หมื่น 5 พันล้านบาท*. สืบค้นจาก http://www.oae.go.th/ewt_news.php?nid=22100&filename=news.
- หุ่่นเสฟสังวาสได้ผล-ฝนกระหน่ำทันตา. (2558, 9 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 1, 14.
- โหดยิ่งกว่าภัยแล้ง. (2558, 17 กรกฎาคม). *ข่าวสด*, หน้า 8.
- อารยะ ศรีกัลยาณบุตร. (2550). *การออกแบบสิ่งพิมพ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Holsti, O. R. (1969). *Content analysis for the social science and humanities*. Massachusetts: Addison – Wesley.

ตารางบันทึกข้อมูล (Coding Sheet) จำแนกเนื้อหาการนำเสนอข่าวภัยแล้งของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ข่าวสด

ลำดับที่	หนังสือพิมพ์	ฉบับวันที่	หน้า	ตำแหน่ง	ประเภทข่าว			ประเภทการสื่อข่าว			ระยะของภัยแล้ง			จำนวนคำ	การเรียกภัยแล้ง			แหล่งข่าวที่ใช้	
					การเมือง	เศรษฐกิจ	สังคม	ข่าว	บทความ	บทปก.	ก่อนเกิด	ระหว่างเกิด	หลังเกิด		ภัยแล้ง	ฝนแล้ง	ฝนทิ้งช่วง		
1.	ทร.	15/5/58	1,16	ขวา	/			/				/			1,486	21		3	นายกรัฐมนตรื
2.	ขส.	17/5/58	8	บน		/		/				/			485	3			รวม.คลัง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นายพรเทพ อินพรหม

อีเมล

HENGZAA@GMAIL.COM

ประวัติการศึกษา

ระดับประถมศึกษา

โรงเรียนปลุกจิต

ระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

ระดับอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

คณะวิทยาการจัดการ สาขาניתศศาสตร์ วารสารศาสตร์

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2553-ปัจจุบัน

ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์ข่าวสด

พ.ศ. 2550-2553

ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ หนังสือพิมพ์แนวหน้า

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 15 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) พรเทพ อินทรนุ อยู่บ้านเลขที่ 628/3
ซอย รามอินทรา 2 ถนน รามอินทรา ตำบล/แขวง ดินแดง
อำเภอ/เขต ดินแดง จังหวัด กทม. รหัสไปรษณีย์ 10320
เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7560300241
ระดับปริญญา ตรี โท เอก
หลักสูตร...นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ คณะ นิเทศศาสตร์
ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ” ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย
กรุงเทพมหานคร 10110 ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ” อีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากันโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานสารนิพนธ์/
วิทยานิพนธ์หัวข้อ กรณีศึกษาวิจัยเรื่อง กรณีเรียนออนไลน์ พ.ศ. 2558
กรณีศึกษาปัจจัยเกี่ยวข้องและผลสัมฤทธิ์ และ แนวโน้มพัฒนา

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
(ต่อไปนี้เรียกว่า “สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์”)

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มี
กำหนดระยะเวลาในการนำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่
ต่อสาธารณชน ให้เข้าต้นฉบับหรือสำเนา งาน ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้
สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการ
กระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาสิทธิในสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับ
บุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่น ๆ
เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถนำงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือโฆษณา
ได้ ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิยินยอมรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความเสียหาย
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญานี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ.....ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ
(นาย พรเทพ อังพรหม)

ลงชื่อ.....ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ
(อาจารย์อภิญญา จุลพิสิฐ)
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ.....พยาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤติกา ลีมลาลัย)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ.....พยาน
(ดร.ปฐมา สตะเวทิน)
ผู้อำนวยการหลักสูตร/ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร